Тошкент оқшоми

Ижтимоий-сиёсий шаҳар рўзномаси

Рўзнома 1966 йил 1 июлдан чиқа бошлаган

№ 223 (7. 912) ◆ 1991 йил 20 ноябрь, чоршанба ◆ Нархи 8 тийин

Бугунги кун нафаси

ЖУМҲУРИЯТИМИЗДА

⊙ Тошкентдаги «Зенит» заводи ва Хитой Халқ Республикасидаги фирмалардан бирининг мутахассислари рангли ва оқ-қора тасвирдаги телевизорларни ишлаб чиқаришга киришадиган кунлар узоқ эмас. Хитой томонининг ана шу ҳақдаги битимга имзо чекканлиги бунга далилдир.

⊙ Ўзбекистон гидрометеорология маркази экологик ахборотларни сота бошлади.

ИТТИФОҚДА

⊙ Кеча Кремлнинг Съездлар саройида «Жаҳон тажрибаси ва СССР иқтисодиёти» халқаро анжумани очилди.

⊙ Борис Ельцин совет немислари вакиллари билан учрашди.

ХОРИЖДА

⊙ Латвия республикаси мустақил деб эълон қилингандан кейин дастлабки туркумдаги қуролларни олди.

⊙ Америка маъмурияти Совет Иттифоқига қўшимча 1,5 миллиард долларлик озиқ-овқат ёрдами кўрсатишга қарор қилди.

А Х Б О Р О Т

Ўн иккинчи чақириқ Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгашининг саккизинчи сессияси

19 ноябрь куни Тошкентда республика Олий Кенгашининг сессияси ўз ишини давом эттирди.

Мажлисни Олий Кенгаш раиси Ш. М. Йўлдошев олиб борди.

Ўзбекистон Республикасининг Президенти И. А. Каримов Совет Иттифоқининг ташқи қарзини тўлаш масаласида Ўзбекистоннинг тутадиган йўли тўғрисида ахборот берди.

Шундан кейин депутатлар мулкни давлат тасарруфидан чиқариш ва хусусийлаштириш тўғрисидаги қонун лойиҳаси муҳокамасини давом эттирдилар. Мазкур масала юзасидан халқ депутатлари В. А. Тараник, О. К.-С. Адаманов, К. Х. Бахриев, Г. Г. Кондратьев, А. М. Алиқулов, К. С. Сотиболдиев, Ю. Нишонов, М. Б. Худоёров, М. А. Тожибоев, А. А. Юсупов, В. Г. Исломбоев, В. И. Криворучко, Ж. Қозоқов, Х. Ш. Шарафиддинов, Х. Н. Луқмонов, У. М. Аҳмаджонов, Б. Раҳмонов, А. Полвонов сўзга чиқдилар.

Қонун тузатишлар ва қўшимчаларни ҳисобга олиб қабул қилинди.

Иқтисодийислоҳот, бюджет сиёсати ва маҳаллий ўзини ўзи бошқарув комитетининг котиби М. М. Умарова ижара тўғрисидаги қонун лойиҳаси ҳақида маъруза қилди.

Маърузани муҳокама қилишда халқ депутатлари Т. Ҳамидов, З. Шарипов, Х. Фармонов, Б. Сериков, А. Х. Тошканбоев, М. А. Эгамбердиев, У. Маҳматмуродов, И. Қобулов, И. Ғ. Файзиев, А. Ю. Ершов, О. Мусаева, Б. Ж. Ҳакимов, В. А. Козлов, А. М. Сотволдиев, Х. Шукуров, Э. Шерматов, Ш. Т. Нусратов, Э. Ҳакимов, Ш. С. Нуриддинов, И. Файзуллаев, Ю. Д. Ирисов, А. Г. Машахопов, П. Зиёдов, Н. К. Матиброҳимов, Х. К. Эшонқулов, К. А. Маҳмудов қатнашдилар.

Қонун моддама-модда муҳокама этилганидан сўнг қабул қилинди.

Сўнг Ўзбекистон Республикасида ёшларга доир давлат сиёсатининг асослари тўғрисидаги қонун лойиҳасини кўриб чиқиш бошланди. Ёшларга доир сиёсат комитетининг раиси А. А. Аъзамхўжаев маъруза қилди.

Моддама-модда муҳокама қилиш чоғида халқ депутатлари А. Б. Емельянов, Р. Б. Мирхонов, К. Раимжонов, А. Носиров, И. Турсунов, Т. Б. Режапов, М. Юсупов, республика Прокурори М. М. Мустафоев, С. Ғафуров, С. Мадаминов (Муҳаммад Солиҳ), А. Асқаров, М. Т. Зоҳидов, М. А. Ибодуллаев, Н. Ю. Тўраев, С. Т. Жўраева, М. Муродуллоев, В. М. Карабельников, Э. Ҳ. Ҳалилов, Ю. Э. Бурхонов, А. А. Қаландаров, И. А. Бибиков, А. Эржонов, У. Искандаров, Э. Ж. Боқибоев сўзга чиқдилар.

Олий Кенгаш сессияси ўз ишини давом эттирмоқда.

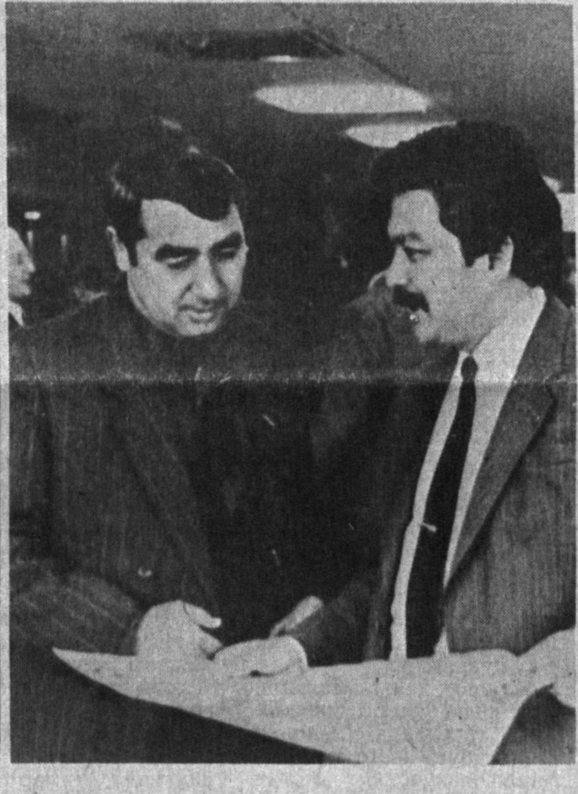

Сессиядан лавҳалар.

Ўзбекистон Халқ демократик партияси Марказий Кенгашининг пленуми тўғрисида

А Х Б О Р О Т

19 ноябрь куни Ўзбекистон Халқ демократик партияси Марказий Кенгашининг пленуми бўлди. Ўзбекистон Республикаси Президентини сайлаш учун Ўзбекистон Халқ демократик партиясидан номзод кўрсатиш тўғрисидаги масала кўриб чиқилди.

Ўзбекистон Халқ демократик партияси Марказий Кенгашининг биринчи котиби М. М. Расулов мазкур масала юзасидан сўзга чиқди ва Ўзбекистон Республикаси Президентини сайлаш учун Ўзбекистон Халқ демократик партиясининг раиси И. А. Каримов номзодини кўрсатиш тўғрисида таклиф киритди.

Мазкур таклифни муҳокама қилиш юзасидан бўлган музокараларда уруш ва меҳнат фахрийлари Қашқадарё вилоят кенгашининг раиси С. Усмонов, Олмалиқ кон-металлургия комбинатининг бош директори В. Н. Сигедин, Мўйноқ балиқ саноати бирлашмасининг бош директори Т. Генжемуротов, Фарғона вилоят хотин-қизлар кенгашининг раиси Ш. Мирзабоева, Ховос темир йўл узели бўлими партия ташкилотининг котиби С. Каримов, Тошкент шаҳар совети маҳалла комитетлари ишлари доимий комиссиясининг раиси Ш. Т. Темуров, Наманган давлат дорилмуаллимининг кафедра мудири И. Юсупов, Тошкент сиёсатшунослик ва бошқарув илмгоҳининг ректори М. И. Искандаров, «Туямуюнгидрострой» трести партия ташкилотининг котиби К. Исмоилов, Ўзбекистон Халқ демократик партияси Балиқчи район кенгашининг биринчи котиби С. Расулова, Ўзбекистон Халқ демократик партияси Самарқанд вилоят кенгашининг биринчи котиби С. А. Нишонов, Навоий кон-металлургия комбинати шимолий руда бошқармаси партия ташкилотининг котиби Т. Б. Айтбайларов, Ўзбекистон Халқ демократик партияси Жиззах вилоят ташкилоти тафтиш комиссиясининг раиси М. Н. Иномов, Ўзбекистон Халқ демократик партияси Марказий Кенгашининг аъзоси Н. Зайниев сўзга чиқдилар.

Пленум Ўзбекистон Республикасининг Президентини сайлаш учун Ўзбекистон Халқ демократик партиясининг раиси И. А. Каримов номзодини кўрсатиш тўғрисида бир овоздан қарор қабул қилди ва Ўзбекистон Халқ демократик партиясининг барча ташкилотлари ҳамда сайлаб қўйиладиган органларини бу қарорни қўллаб-қувватлашга ва унинг сайловолди кампаниясини ташкил этишда ҳар томонлама кўмаклашишга чақирди.

Пленум мазкур масала юзасидан қабул қилинган қарорда барча партиялар, ижтимоий-сиёсий ҳаракатлар ва жамоат ташкилотларига мурожаат этиб, Ўзбекистон Республикаси Президенти сайловига тайёргарлик кўриш ва уни ўтказиш даврида фуқаролар тотувлигини таъминлаш юзасидан ўзаро келишилган ҳолда тадбирлар ишлаб чиқишни таклиф этади.

Пленум Ўзбекистон Халқ демократик партияси Марказий Кенгаши котиби А. Ҳ. Саидовнинг Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгашида Ўзбекистон Халқ демократик партиясининг гуруҳи тўғрисидаги низомини тайёрлашга доир ахборотини тинглади.

Шунингдек, Ўзбекистон Халқ демократик партиясининг матбуот органи тўғрисидаги масала ҳам кўриб чиқилди. Пленум «Ўзбекистон овози» рўзномаси таҳририяти билан Ўзбекистон Халқ демократик партияси Марказий Кенгаши Сиёсий ижроия комитетининг рўзномани Ўзбекистон Халқ демократик партиясининг ижтимоий-сиёсий рўзномасига айлантириш тўғрисидаги таклифини қўллаб-қувватлади. Р. Р. Раҳмонов рўзноманинг бош муҳаррири этиб тасдиқланди.

Шу билан пленум ўз ишини тамомлади.

Қадрли муштарийларимиз илтимосига кўра

БЕВОСИТА МУЛОҚОТГА МАРҲАМАТ

«ТОШКЕНТ оқшоми» ва «Вечерний Ташкент» рўзномаларининг муҳарририяти Сиз, қадрли тошкентликларнинг истакларингизни инобатга олиб халқ депутатлари Тошкент шаҳар Кенгашининг раиси Атҳамбек Иброҳимович Фозилбеков билан бевосита мулоқотни уюштиради.

Бозорга ўтиш, хусусийлаштириш ва шу муносабат билан шаҳар хизматларини такомиллаштириш ҳамда шаҳар иқтисодиётини мустаҳкамлаш ва ривожлантириш билан боғлиқ масалалар бевосита мулоқотнинг мавзуидир.

Бугунги куннинг ана шу долзарб мавзуидаги саволларни Сиз бевосита мулоқот бўладиган куни, яъни 26 ноябрда соат 16 дан то соат 18 га қадар 33-35-80 ва 33-84-24 рақамли телефонлар орқали беришингиз мумкин.

Саволларингизни олдинроқ ҳам ана шу телефонларга 26 ноябргача соат 17 дан то соат 19 га қадар беришингиз мумкин. Сиз берган саволларни ёзиб олишади.

Ўзингизни қизиқтирган масалалар юзасидан саволларингизни ёзма равишда ушбу манзилгоҳга: Тошкент, ГСП, Пролетар кўчаси, 6-уй, «Бевосита мулоқотга» деган белги билан ҳам жўнатишингиз мумкин.

Сиз берган саволларингизга олинган жавоблар ва «Бевосита мулоқот»нинг батафсил ҳисоботи «Оқшом» рўзномаларида эълон қилинади.

Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгашининг VIII сессиясида

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИ И. А. КАРИМОВ НУТҚИ

Ҳурматли депутат ўртоқлар!

Ўзларингизга маълумки, мамлакатдаги вазият тобора чигаллашмоқда ва у қандай оқибатларга олиб келишини олдиндан билиш қийин бўлмоқда.

Озиқ-овқат, саноат моллари билан, нормал турмуш учун барча зарур нарсаларни таъминлашнинг қатъий кафолати йўқлиги одамларни безовта қилмоқда.

Бошқарув воситалари қўлдан чиқарилганлиги, қаттиқ интизом ва тартибнинг йўқлиги, хўжалик алоқаларининг узилганлиги, корхоналар, ташкилотлар ва минтақалар ўртасида мажбуриятларни бажаришдаги тартибсизликлар Ўзбекистон аҳолисини ташвишга солмасдан қола олмайди.

Шу муносабат билан иқтисодий ҳамжамият тўғрисидаги шартномани тузиш зарурлигини исботлаш учун қўшимча далил ва асослар келтиришнинг зарурати йўқ. Бу шартнома шу йил 18 октябрь куни Кремлда имзоланган эди.

Биз мана шу муҳим ҳужжатни имзолашга қарор қилганимизда ғоят оғир иқтисодий тангликни фақат иқтисодий ҳамдўстлик шароитидагина бартараф этиш мумкин деган фикрга асосландик. Ҳозирги шароитда тангликдан ҳеч ким яккаёлғиз қутила олмайди ва иқтисодиётнинг тузукроқ ишлашини таъминлай олмайди.

Халқ хўжалигининг нормал, иқтисодий мустақил тузилмасини вужудга келтириш, айниқса озиқ-овқат ва аҳолига керакли моллар ишлаб чиқаришни йўлга қўйиш учун бизга камида 2-3 йил зарур. Мазкур шартнома айни шу муддатга мўлжалланган.

Шундай қилиб иқтисодий шартнома вужудга келган воқеликни акс эттиради. Мана шу янги ҳамжамиятга кирувчи давлатлар ўзларининг иқтисодий мустақиллигини биргаликда барпо этадилар. Шартноманинг ҳамма моддалари ҳудди шу мақсадга қаратилган.

Иқтисодий ҳамжамият тўғрисидаги шартноманинг ғоят муҳим хусусиятини алоҳида кўрсатиб ўтмоқчиман.

Унинг моҳияти мана шундан иборат : шартнома ягона иқтисодий маконни вужудга келтиришнинг умумий шарт-шароитларини белгилайди ва шартномада қатнашувчи мамлакатларнинг ўзаро алоқалари асосий қоидаларини қамраб олади. Энг муҳими шуки, шартнома мустақил давлатлар ўртасидаги ўзаро муносабатларда сийқаси чиққан эскича сиёсий андозлардан ҳам, иқтисодий андозалардан ҳам воз кечади.

Республикаларнинг ҳақиқий мустақиллигини ва улар халқларининг миллий-тарихий анъаналари ҳамда хусусиятларини ҳисобга олмайдиган эскича ёндашувларни қайтадан тиклаш муваффақиятсизликка олиб келиши муқаррар эканлиги эндиликда ҳаммага равшан. Шунинг учун ҳам иқтисодий ҳамжамиятда қатнашувчи барча давлатларнинг ягона иқтисодий макондан ва фойдали иқтисодий алоқалардан ўзаро манфаат кўришга интилиши табиийдир.

Ўзаро манфаатли хўжалик алоқалари асосида ягона бозорни шакллантириш— узоқ давом этадиган мураккаб жараён. Ҳали тер тўкиб ишлаш керак бўлади. Зотан, ҳар бир республика ягона бозорни вужудга келтиришдан чинакам манфаатдор бўлиши ва бу ишга салмоқли ҳисса қўшиши керак.

Умумий бозорни шакллантириш билан айни бир вақтда молларнинг ҳаракати йўлига тўсиқлар қўйиш мумкин эмаслиги шартномада таъкидлаб ўтилган. Шу сабабли республикалараро битимларнинг бажарилмаслиги учун жуда қаттиқ жавобгарлик талаб қилиниши керак, акс ҳолда биз тартибсизликни тугата олмаймиз, шартнома эса ўз моҳиятини йўқотади.

Агар бу иш амалга ошмаса, биз шунга мувофиқ жавоб чораларини кўрамиз. Барча маърифатли мамлакатларда шундай тартиб-қоида бор. Халқимиз айтганидек, ҳисобли дўст ажралмас.

Ягона иқтисодий маконни вужудга келтириш — тўғри йўлдир. Аммо қиш яқинлашиб келаётган, бизга озиқ-овқат ва бошқа молларни етказиб бериш барбод бўлаётган ҳозирги вақтда биз ўз ички бозоримизни ҳимоя қилишимиз керак. Шу мақсадда энг муҳим турдаги маҳсулотларни четга олиб кетиш меъёрини белгилаб қўйишни кўзда тутаяпмиз.

Биз бу қоиданинг шартномага киритилишига эришдик, чунки бу қоида бизга лоақал вақтинча бўлса ҳам четдан пул ёпирилиб келишини тўхтатиб қўйиш имконини беради.

Биз узоқ йўл босиб, катта-катта тўсиқлардан ўтиб, шу шартноманинг имзоланишига эришдик. Жумладан, Ўзбекистон иқтисодий ҳамжамиятга аъзо бўлган давлатларнинг ижтимоий-иқтисодий тараққиёт даражасидаги катта тафовутларни ҳисобга олиш зарурлиги тўғрисидаги жуда муҳим таклифни қаттиқ туриб ҳимоя қилди.

Натижада шартномада маҳаллий тараққиёт ва аҳолини ижтимоий қўллаб-қувватлаш жамғармасини вужудга келтириш кўзда тутилган.

Иқтисодий шартномадан Ўзбекистон кўрадиган манфаатларни узоқ таърифлаб ўтирмасдан, баъзи бир муҳим масалаларга тўхталиб ўтсам.

Иқтисодий ҳамжамиятнинг бюджети доирасида махсус жамғармалар билан бир қаторда табиий офатлар ва фалокатларнинг оқибатларини тугатишга мўлжалланган фавқулодда вазиятлар жамғармаси ташкил этилади. Бу ҳам биз учун мазкур ҳужжатда ифодаланган яна бир муҳим жиҳатдир.

Аниқ қилиб гапирадиган бўлсак, Ўзбекистон учун бунинг маъноси шуки, иқтисодий ҳамжамият тўғрисидаги шартнома аҳдлашувчи барча давлатларнинг «Орол» дастурини амалга оширишда иштирок этишини кўзда тутади. Шу тариқа бу дастур умумиттифоқ дастури бўлиб қолади.

Ўйлайманки, бозор муносабатларининг кенгайиши одатдаги қатъий нарх-наво ялпи системасини йўққа чиқаришини исботлаш зарурати бўлмаса керак. Шу билан бирга ижтимоий жиҳатдан аҳамиятли бўлган энг муҳим турдаги маҳсулотлар рўйхати бўйича барқарор нархлар сақланиб қолади. Бошқа нархлар асосан талаб ва таклиф деган объектив қонун асосида шаклланади. Тузилган шартнома эса мана шу ривожланаётган жараёнда барқарорликнинг муайян кафолати бўлиб қолади.

Охирги пайтда ишлаб чиқаришда ва савдода эркин нарх жорий этиш тўғрисида кўп гаплар бўлаяпти.

Шартнома эркин нарх белгилашга, биргаликда келишилган нархларга ўтиш сиёсати иқтисодий ҳамжамиятга аъзо бўлган давлатлар ўртасидаги ўзаро алоқаларни тартибга солишга замин туғдиради.

Агар шу шартнома бўлмаганида, иқтисодий ишларимиз қай аҳволга тушишини тасаввур қилиш қийин эмас: ўз маҳсулотининг нархини ҳар ким ўзича ошириши, пулнинг ҳаддан ташқари қадрсизланиши ва иқтисодиёт батамом барбод бўлиши мумкинлиги аниқ.

«Нарх-наво можароси»да ҳеч ким ғолиб чиқмайди. Энг аввало аҳолининг кенг табақалари бунинг азобини тортган бўлур эдилар.

Хўжалик ялпи барбод бўлиши, пул системаси бутунлай издан чиқиб, ишлаб чиқариш муқаррар равишда тўхтаб қолиши хавфи юзага келмоқда. Мана шундай шароитда иқтисодий ҳамжамиятга аъзо бўлган давлатлар пул ва кредит сиёсати соҳасидаги ўз ҳаракатларини келишиб олиш зарур деган хулосага келдилар. Бу масалани тезлик билан ечиш зарур.

Агар биз пулни мустаҳкамлаш ва унинг қадрини сақлаб қолиш ҳақида келишиб ололмасак, у ҳолда биз нарх-навонинг янада ҳаддан ташқари кўтарилиб кетишидан, вагон-вагон пулларнинг бозорга чиқарилишидан қутила олмаймиз.

Нарх-навонинг ўсишини тўхтатиш ва сўмнинг қадрини мустаҳкамлаш учун самарали пул ва кредит сиёсати ўтказилиши лозим. Шу сабабли шартномада заҳира тизими қоидалари асосида банк уюшмасини вужудга келтириш кўзда тутилган.

Банк уюшмаси таркибига иқтисодий ҳамжамиятга аъзо бўлган давлатларнинг марказий (миллий давлат) банклари ҳамда уларга хизмат қилиш учун тузиладиган давлатлараро пул чиқариш банки киради. Бунда биз банк уюшмасига топшириладиган ваколатлар Ўзбекистоннинг манфаатларини асло чекламайди.

Иқтисодиётни молиявий жиҳатдан соғломлаштириш, мақбул бюджет-солиқ сиёсатини амалга ошириш соҳасида мувофиқлаштирилган чора-тадбирларни ўтказиш ҳам муҳимдир. Иттифоқ бюджетига фоиз ҳисобида ажратмалар беришга аввал қўлланиб келинган ёндошувлар самарасиз бўлиб чиққанлиги ва кўпгина республикалар ўзларининг тўлов мажбуриятларини бажармаганликлари маълум.

Бу масалада ҳаддан ташқари мураккаб молиявий вазиятларни рўкач қилиб кўрсатавериш мумкин, албатта. Бироқ бундай мураккабликлар ҳаммада ҳам бор. Иқтисодий ҳамжамиятнинг бюджет-солиқ сиёсатини белгилаш жараёнида ҳамжамиятга аъзо бўлган давлатларнинг маҳаллий тафовутлари, шароитлари ва хусусиятлари ҳар томонлама эътиборга олиниши кераклигини яна бир марта таъкидлаб ўтмоқчиман.

Хусусан бозор муносабатларига ўтиш шароитида Ўзбекистон ҳозирнинг ўзидаёқ меҳнат бозорини шакллантириш ва аҳолининг зарур ижтимоий кафолатларини таъминлаш каби жуда ўткир муаммога ҳақиқатан ҳам дуч келди.

Табиийки, бундай муаммоларни аввало давлатларнинг ўзлари ўз нуфус (демография), ижтимоий-иқтисодий ва миллий-тарихий шароитлари ҳамда хусусиятларини назарда тутиб, ҳал қилишлари керак.

Шу билан бирга шартномада иқтисодий ҳамжамиятга кирувчи давлатларнинг фуқароларини ижтимоий суғурта қилиш ва нафақа билан таъминлаш соҳасидаги ўзаро мажбуриятлар зарурлиги айтиб ўтилган.

Шартномада фуқароларни ишга қабул қилишда, меҳнатига ҳақ тўлашда, ижтимоий кафолатлар беришда уларнинг миллатига ва бошқа хусусиятига қараб камситишга йўл қўйилмаслик кўзда тутилган.

Бугунги кунда янги мустақил давлатларнинг **ташқи иқтисодий сиёсатини қарор топтиришда** кўпгина муаммолар пайдо бўлмоқда. Ҳозирги вақтда, мустақиллик шароитида ҳар бир республика халқаро иқтисодий муносабатларнинг мустақил объекти бўлиб қолмоқда ва ўз валюта сиёсатини ўзи белгиламоқда.

Аммо биз марказнинг шу масалалар юзасидан илгари республикалар билан келишмай қабул қилган фармонлари ва қарорлари оқибатларини ҳали ҳам сезиб турибмиз. Молларни четга чиқариш ва четдан мол олиш учун кўп миқдорда тўланадиган солиқлар ва бошқа чеклашлар бизнинг қўл-оёғимизни боғлаб турибди. Ўз халқимизнинг, ўз мустақил давлатимизнинг манфаатларидан бошқа манфаатларга бизни қарам қилиб қўйишларига энди йўл қўйиб бўлмайди.

Шу муносабат билан таъкидлаб ўтмоқчиманки, тузилган шартномада молларни четга чиқариш ва четдан мол олиш учун божлар, солиқлар белгилаш ва уларни тегишли бюджетларга ундириб олиш тартиби билан боғлиқ бўлган ҳамма масалалар иқтисодий ҳамжамиятга аъзо давлатлар ўртасидаги махсус битимлар билан тартибга солиб турилиши келишилган.

Биз ҳозирдаёқ республикада божхона комитетини ташкил қилганмиз. Бу комитет республика манфаатларини ҳимоя қилиши ҳамда маҳсулотларнинг республика ташқарисига назоратсиз олиб чиқиб кетилишига йўл қўймаслиги ва божхона қоидаларига қатъий риоя этилишини назорат қилиб туриши лозим. **Энг муҳими, бундан буён божхоналардан тушган ҳамма маблағ Ўзбекистон бюджетига ўтказилади.**

Шартномада кўзда тутилишича, унинг қатнашчилари халқаро валюта фонди, халқаро тикланиш ва ривожланиш банки, тарифлар ва савдо-сотиқ бош битими, бошқа халқаро ташкилотлар ишида қандай иштирок этишини, ҳамжамиятнинг бошқа аъзолари билан биргаликда умумий аъзо бўлиш орқали ёки мустақил равишда қатнашишларини ўзлари танлаб оладилар.

Шу тариқа янги иқтисодий ҳамжамият Ўзбекистоннинг бошқа республикалар билан мустаҳкам, чинакам тенг ҳуқуқли ва ўзаро манфаатли ҳамкорлигига замин яратади. Бундан мақсад иқтисодиётни танглик ҳолатидан қутқариш ва барбод бўлаётган хўжалик алоқаларини қайта тиклашдир.

Шу билан бирга иқтисодий ҳамжамият тўғрисидаги шартноманинг тузилиши дўст мустақил давлатлар ҳар томонлама ҳамкорлигининг бошланиши эканини таъкидлаш лозим. Бу шартнома умумий иқтисодий маконда яқин йиллардаги ўзаро алоқаларнинг фақат асосий қоидаларини белгилаб беради.

Иқтисодий ҳамжамиятдаги ҳамкорликнинг энг муҳим қоидаларини амалга оширишнинг аниқ воситасига келганда, улар махсус битимларда ишлаб чиқилган ва мужассамлаштирилган. Шу битимлар устида олиб борилаётган иш яқинда тугайди.

Шу йил 4 ноябрь куни бу битимлар Давлат кенгашида батафсил муҳокама қилингани сизларга маълум. Мана шу битимларнинг кўпгина лойиҳаларида марказчилик интилишларини яна тиқиштиришга уринишлар борлигини рўй-рост айтиш керак. Биз бунга қатъиян қарши чиқдик. Бизнинг таклифларимизни бошқа республикалар ҳам қўллаб-қувватладилар ва улар эътиборга олинди.

Юқоридаги гаплардан хулоса қилиб, вақт ғанимат эканини яна бир бор катта масъулият билан таъкидлаб ўтмоқчиман. Иқтисодий ислоҳотларни амалга оширишда йўл қўйилган сусткашлик ҳозирнинг ўзидаёқ бизга ўнглаб бўлмайдиган кўпгина талофот етказди. Бундан буён сусткашликка асло йўл қўйиб бўлмайди. Буни халқимиз кечирмайди, айниқса биз аъзо бўлиб кирмоқчи бўлаётган халқаро ҳамжамият буни англай олмайди.

Вазиятнинг ўзи, республиканинг иқтисодий ва ижтимоий аҳволи зиммамизга шундай вазифани юкламоқда. Бу вазифа бўлажак

(Давоми 2-бетда).

Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгашининг VIII сессиясида

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИ И. А. КАРИМОВ НУТҚИ

(Давоми. Боши 1-бетда).

1992 йилда барча зарур нарсаларни олдиндан кўзда тутиш ва аҳолини ҳам, Ўзбекистон халқ хўжалигини ҳам шу нарсалар билан таъминлаш эҳтиёжидан келиб чиқади.

Ҳурматли депутатлар!

Энди сиёсий шартнома тўғрисида фикрлашиб олайлик. Август ойида бўлиб ўтган фитнадан кейин мамлакатдаги ижтимоий-сиёсий вазият тубдан ўзгарганлиги, шундан кейин Ўзбекистон ва бошқа республикалар ўзларининг давлат мустақиллигини эълон қилганлиги давлатлараро муносабатларни кескин ўзгартириб юборди.

Ново-Огарёвода тузилган иттифоқ шартномаси лойиҳасини сизлар билан муҳокама қилиб, маъқуллаган эдик. Энди эса бу лойиҳа бизнинг назаримизда жиддий ва тубдан қайта кўриб чиқилиши зарур.

Ҳозирги вақтда август фитнасидан сўнг мамлакатда вужудга келган вазиятни ҳисобга олиб, иттифоқ шартномасининг янги лойиҳаси тайёрланди ва яқинда Давлат кенгашида умумий тарзда кўрилди.

Охирги сиёсий шартнома хусусида гап кетар экан, шуни ҳам таъкидлаб ўтиш керакки, унда олдинги лойиҳаларга нисбатан жиддий ўзгартишлар киритилган, кейинги воқеалардан, биринчи галда, ижтимоий-сиёсий ҳамда миллатлараро можароларни ҳал этишда орттирилган тажрибалардан жиддий хулосалар чиқарилган.

Лойиҳада иттифоқ қатнашчиларининг ваколатлари аниқроқ белгилаб берилган, янги иттифоққа ССГ (Союз Суверенных Государств) деб ном бериш, яъни эски иттифоқни суверен мустақил давлатлар конфедерациясига айлантириш тўғрисида таклифлар киритилган. Шартномада қатнашувчи давлатлар биргаликда бошқарадиган соҳалар рўйхати кенгайтирилган.

Лойиҳани ишлаб чиқишдаги сўзсиз ижобий ўзгаришларни қайд этиш билан бирга, ҳужжатни бундай таҳрирда ҳам бугунги кунда имзолай олмаслигимизни айтишга тўғри келади. Нима учун? Аввало мбор шунинг учунки, унда Ўзбекистон Республикасининг давлат мустақиллиги барибир тўла-тўкис эътиборга олинмаган.

Лойиҳани тайёрловчилар империячилик тафаккури сарқитларидан ва бирон соҳада бўлса ҳам эски буйруқбозлик марказини тиклаш истагидан бутунлай халос бўла олмаганлар. Баъзи бир принципиал муҳим масалаларга тўхтаб ўтаман.

«Асосий қоидалар» бўлимида шартномада қатнашувчи давлатларнинг янги мақоми аниқ белгилаб қўйилиши керак эди. Аммо бу бўлимда иттифоқни ташкил этувчи мустақил давлатлар ўз ҳудудларида тўла-тўкис сиёсий ҳокимиятга эга бўлишлари ҳақидаги бизнинг таклифларимиз ҳисобга ҳозирча олинмаган.

Шартнома лойиҳасида кўрсатилганидек, иттифоқдош давлатлар халқаро жамиятнинг тўла ҳуқуқли аъзолари бўлибгина қолмай, айни вақтда халқаро ҳуқуқнинг субъектлари ҳам эканлигини назарда тутаяпмиз.

Шартноманинг барча қатнашчилари шартнома имзоланган пайтда улар ўртасида мавжуд бўлган давлат чегараларини сўзсиз тан олишлари кераклиги каби жуда муҳим қоида ҳам лойиҳада ўз аксини топмаган.

Ўрта Осиё шароитида биз бу масалани эътиборсиз қолдиришимиз мумкинми? Асло мумкин эмас.

Бу масалада заррача хатога йўл қўйиш Қорабоғ фожиасини юз карра катта миқёсда такрорлаши мумкин. Биз Ўш ва Фарғона фожиали воқеаларини сира ҳам унута олмаймиз. Шу сабабли иттифоқни ташкил этувчи давлатлар ўртасидаги чегараларни ўзгартириш фақат улар ўртасидаги битимга мувофиқ амалга оширилиши мумкин, деган сўзларни шартномага қатъий қилиб ёзиб қўйиш зарур.

Ҳаётнинг ўзи буни ёзиб қўйиш зарурлигини тасдиқлаб турибди. Чегараларни ўзгартириш эҳтимоли борлиги ҳақида РСФСР Президенти матбуот шўъбасининг яқинда берган баёноти оз бўлмаса портлашга олиб келай деганини эсга олинглар. Масъулиятсиз сиёсат йўлига мустаҳкам тўсиқ қўя оладиган аниқ қоидани шартномага киритиш зарур. Акс ҳолда жамият чегара можаролари ва бир бирини қиришдан иборат урушлар гирдобига ташланиши мумкин.

Шартнома қатнашчилари иттифоқдаги ўз муносабатларини тенглик ва бир-бирининг ички ишларига аралашмаслик асосида қурадилар, деган қоида янги иттифоқни ташкил этишнинг асоси, шартноманинг энг муҳим шарти бўлиши керак. Бу қоида барча тенг ҳуқуқли халқаро шартномаларга қўйиладиган энг оддий талаб бўлишига қарамай, у ҳам лойиҳада акс эттирилмаган.

Шу қоиданинг ёзиб қўйилмаслиги ўзаро шубҳа-гумон муҳитини қайтадан тиклашга асос беради, яъни «улуғ оға» ва «кичик ини» деган тушунчаларни пайдо қилади. Хуллас, иттифоқ ғоясини обрўсизлантириб қўйиши мумкин бўлган империячилик онги сарқити яна қалқиб юзага чиқиб қолади.

Юқорида айтиб ўтилган фикр-мулоҳазалардан шу нарса кўринадики, Ўзбекистоннинг давлат мустақиллиги ҳеч бир масалада камситилмайдиган бўлиши учун иттифоқ шартномасини қайтадан ишлаб чиқиш зарур.

Сиёсий шартномани имзолаш чоғида бизнинг энг асосий эътирозимиз шундан иборатки, аввало иқтисодий ҳамжамият тўғрисидаги шартномани амалга ошириш борасидаги жами ишларни ниҳоясига етказиш лозим.

Бизга ва ҳаммамизга шу нарса равшан бўлиши керакки, сиёсий битимлар ва улар ҳақидаги гап-сўзлар халқнинг жонига тегди. Яна бир марта такрорлаб айтаманки, халққа аҳоли барча табақалари манфаатларини ижтимоий муҳофаза қилишнинг мустаҳкам кафолатлари зарур.

Пулнинг тез қадрсизланиб бораётганлигини тўхтатиб қолиш, қишдан омон-эсон чиқиш учун у-бу нарсаларни қаердан ғамлаб олиш, ўзини ва фарзандларини энг зарур моллар билан қандай таъминлаш масаласи одамларни ташвишга солмоқда. Мана шу барча энг долзарб саволларга аниқ ва равшан жавоб топиш керак.

Шу сабабли ҳаётий муҳим бўлган ана шу масалаларни ҳал этишга доир амалий чора-тадбирлар рўёбга чиқарилгандан кейингина ушбу шартномани имзолаш тўғрисида гапирса арзийди ва ўйлайманки, сизлар шу фикрни қўллаб-қувватлайсиз.

Ҳурматли депутат ўртоқлар!

Ўзбекистоннинг Озарбайжон Республикаси, Украина Республикаси ва Беларусь Республикаси билан давлатлараро муносабатларининг асослари тўғрисидаги шартномаларни тасдиқлашга доир масала бугун сизларнинг муҳокамангизга тақдим этилмоқда. Шу билан бирга РСФСР делегацияси билан олиб борилган музокаралар ва имзоланган ҳужжатлар тўғрисида келишиб олишимиз зарур.

Мазкур ҳужжатларда нималар ўз моҳиятига кўра энг муҳим?

Биринчидан, бу ҳужжатлар республика раҳбариятининг «Ўзбекистон Республикасининг давлат мустақиллиги асослари тўғрисида»ги қонунни бутун чоралар билан мустаҳкамлашга, уни аниқ мазмун билан тўлдиришга қаратилган жиддий ва изчил сиёсатнинг мантиқий давоми бўлди. Бугунги кунда суверен Ўзбекистон ўзининг давлатлараро муносабатларини кимлар билан ва қай тарзда йўлга қўйишни мустақил белгилайди.

Иккинчидан, Ўзбекистон ўзининг миллий давлатчилигини ривожлантира бориб, маҳдудликка ва ташқи дунёда якканланиб қолишга интилмаётганини яна бир бор намоён этди. Аксинча, Ўзбекистон эркинликни қўлга киритиб, бошқа давлатлар ва халқлар билан иқтисодий алоқаларни ҳамда ўзининг давлатлараро муносабатларини мустаҳкамламоқда.

Учинчидан, имзоланган ҳужжатлар хўжаликлараро алоқаларнинг бевосита икки томонлама шартномавий муносабатлар ўрнатиш йўли билан бу жараённи тўхтатишимизга имкон беради.

Бизнингча, бу республикадаги иқтисодий вазиятга ижобий таъсир кўрсатиши, бозор иқтисодиётига ўтишнинг мана шу мураккаб даврида унинг ижтимоий-иқтисодий ҳаётида муайян барқарорликни таъминлаши керак.

Ниҳоят, **тўртинчидан,** ушбу ҳужжатларда қуйидагилар яна бир бор тасдиқланган: ҳамкорлик ва ҳамжиҳатликнинг ҳар қандай шаклларини ривожлантира бориб, биз тенг ҳуқуқлилик ва ўзаро фойдали муносабатларнинг шартномавий, ҳуқуқий қоидаларига оғишмай амал қиламиз. Ўзбекистон ҳеч кимга қарам бўлмайди ва бошқаларни ҳам ўзига қарам қилмайди. У тенглар орасида тенг бўлишни хоҳлайди ва шундай бўлишига ишонади.

Сизнинг муҳокамангизга тақдим этилган ҳужжатларнинг аҳамиятини мана шу умумий, муҳим жиҳатлар белгилаб беради. Энди уларнинг ҳар бири тўғрисида алоҳида бирмунча батафсилроқ гапирмоқчиман.

Биз Озарбайжон билан ғоят хилма-хил соҳаларда мустаҳкам алоқаларни илгаридан ва кенг миқёсда давом эттираяпмиз. Шуни ишонч билан айтишим мумкинки, тузилган шартнома ўзбек ва озарбайжон халқлари ўртасидаги маданий-тарихий яқинликни ҳисобга олиб, барча соҳаларда ўзаро манфаатли алоқаларни кенгайтириш ва чуқурлаштириш учун зарур шарт-шароит яратиш имконини беради. Бу сиёсий ва иқтисодий ҳамкорликкина эмас. Шартномада халқларимизнинг маънавий турмушида дўстона алоқаларни ривожлантириш кўзда тутилади. Ишончим комилки, давлат идоралари, жамоат ташкилотлари, миллий-маданий ва ижодкор жамоалар ўртасидаги ҳар томонлама алоқалар янада кенгаяди.

Шуларнинг ҳаммаси Ўзбекистоннинг Озарбайжон Республикаси билан тузган шартномаси давлатларимиз манфаатларига мувофиқ бўлиб, ҳар иккала жумҳурият халқларининг манфаатларига асосланади дейишимиз учун ҳуқуқ беради.

Ўзбекистон Республикаси билан Украина ўртасида имзоланган давлатлараро муносабатларнинг асослари тўғрисидаги шартнома муҳим деб ўйлайман.

Бу республика — бизнинг иқтисодий соҳадаги қадрдон ва ишончли шеригимиздир. Ўзбекистоннинг мол айирбошлашида маҳсулотнинг 10 фоизидан кўпроғи унинг улушига тўғри келади. Биз Украинадан ҳаётий муҳим маҳсулот — салкам 260 миллион сўмлик металл, қарийб 1 миллиард сўмлик деҳқончилик-саноат мажмуи маҳсулотлари, шунингдек 800 миллион сўмликдан ортиқ турли халқ истеъмол моллари харид қилаяпмиз.

Украина машинасозлик маҳсулотларининг бешдан бир қисмини ва деярли шунча миқдорда қанд-шакар, мой, сут ва гўшт маҳсулотлари, болалар таоми, озиқ-овқатнинг бошқа кўпгина турларини етказиб бермоқда. Бу жумҳурият бизни энг кўп миқдорда электр моторлари, ҳисоблаш техникаси, радио ва телеаппаратлар, бошқа мураккаб рўзғор техникаси билан таъминлаб турибди.

Шубҳасиз, Ўзбекистон ҳам ўз навбатида Украинанинг савдо-сотиқ соҳасидаги энг катта шерикларидандир. Рангли металлургиямиз маҳсулотининг (алюминий, рух, қадмий, қаттиқ қотишмалар) учдан бир қисмидан кўпроғи Украина корхоналарига жўнатилмоқда. Жумҳуриятимиз хилма-хил хом ашё ва енгил саноат маҳсулотини етказиб бераётган асосий шерикдир. Булар пахта толаси, ип газлама ва шойи, калава, жун, нотўқима материаллардир.

Республика халқ хўжалиги тузилмасидаги маълум нуқсонлар туфайли биз ўзимиз етказиб бераётганимизга қараганда Украинадан 1,3 миллиард сўмлик кўп маҳсулот харид қилишга мажбур бўлаётганимизни, яъни Украина билан савдо-сотиқ муносабатларимизда салбий балансга эга эканимизни алоҳида таъкидламоқчиман. Шу нуқтаи назардан қараганда, Украина билан тузилган шартнома биз учун муҳим стратегик аҳамиятга эгадир.

Бундан ташқари Ўзбекистон Республикаси билан Украина ўртасида имзоланган иқтисодий битимда маданият ва халқ таълими соҳасида, малакали ишчилар, мутахассислар ҳамда илмий-педагог кадрлар тайёрлаш ва қайта тайёрлаш ишида, биргаликда илмий тадқиқотлар ўтказиш ва қўшма корхоналар ташкил этишда ҳамкорликни кенг кўламда ривожлантириш кўзда тутилади.

Ўйлайманки, буларнинг ҳаммаси Украина билан тузилган шартнома биз учун келажакда аҳамиятга эга ва Олий Кенгаш уни тасдиқлашга қаршилик билдирмаслигига ишонаман.

Сизларга маълумки, шу йилнинг 26 октябрь куни Москвада **Ўзбекистон делегациянинг Россия Федерацияси раҳбарлари билан расмий музокаралари** бўлиб ўтди. Музокаралар якунлари юзасидан ҳар иккала республика Президентлари келишилган ахборотга ўз имзоларини қўйдилар.

Ахборотда эришилган аҳдлашувлар ўз ифодасини топди. Булар Ўзбекистон билан Россия суверенитети ва ҳудудий яхлитлигини ҳурмат қилиш асосида улар ўртасида ҳамжиҳатлик ўрнатиш тўғрисида; халқаро ҳуқуқ нормаларига риоя этиш ҳақида; ҳар иккала республикада истиқомат қилувчи барча фуқаролар учун фуқаролик, сиёсий, ижтимоий, иқтисодий ва маданий ҳуқуқлар ҳамда эркинликларни кафолатлаш тўғрисида; сиёсий ва ижтимоий-иқтисодий фаолиятнинг барча соҳаларида тенг ҳуқуқли ва ўзаро фойдали ҳамкорликни ривожлантириш ҳақидадир.

Музокаралар чоғида Ўзбекистон Республикаси томонидан ҳам, шунингдек Россия Федерацияси томонидан ҳам давлатлараро муносабатларнинг асослари ҳақида икки томонлама шартнома тузиш зарурлиги таъкидланди. Бу шартнома тафсилотлари тўғрисидаги масала ишлаб чиқилмоқда.

Россия билан муносабатларимизнинг муҳимлиги тўғрисида кўп гапириб ўтириш зарур бўлмаса керак, деб ўйлайман. Муштарак тарихий тақдир, савдо-иқтисодий соҳадаги фаол шерикчилик, фуқароларимизнинг анчагина қисмини Россия билан боғлаб турган қон-қардошлик ришталари муносабатларимизга асос қилиб олинган.

Шу нарса муҳимки, Москвада Россия раҳбарлари билан олиб борилган музокараларимиз чоғида иккала республикамиз ўртасида 1992 йилги савдо-иқтисодий ҳамкорлик қоидалари тўғрисида битим имзоланди.

Битимда қуйидагилар алоҳида таъкидланди: бир-бирига зиён етказадиган бирон-бир хатти-ҳаракатлардан иккала томон тийилиб туради, иккала республикада истеъмол қилиш ва қайта ишлаш учун бир-бирларига юборилган маҳсулот қайтадан экспорт қилинишига йўл қўйилмайди, нарх белгилаш соҳасида келишилган сиёсат ўтказиш ҳамда умумий манфаатларга даҳлдор бўлган нархларни белгилаш ва тартибга солиш юзасидан биргаликда қарорлар қабул қилиш кўзда тутилади. Мазкур ҳужжатда жумҳуриятимиз учун аҳамиятли бўлган бошқа масалалар ҳам тартибга солинган.

Биз учун ҳаётий зарур бўлган ёғоч материаллари каби маҳсулотга сизларнинг эътиборингизни қаратмоқчиман. Россиядан бизга 1,2 миллиард сўмликдан зиёд ёғоч-тахта келтирилади. Биласизларки, бу иқтисодиётимиз меъёрида ишлаши учун катта аҳамиятга эгадир. Шу сабабли Ўзбекистоннинг РСФСР ҳудудидаги ўрмон хўжаликларини узоқ муддат мобайнида ишлатиш масалаларини алоҳида битим ёрдамида тартибга солишга қарор қилинди.

Ўзбекистон билан Россия шу пайтгача қабул этилган битимларга тегишли иловалар асосида энг муҳим турдаги маҳсулот ва молларни етказиб беришни тартибга солиш воситасини биргаликда ишлаб чиқдилар. Маҳсулотларни ўзаро етказиб бериш асосан 1990 йил даражасида сақлаб қолинади. Жумҳуриятимиз учун бу амалда қандай маънони билдиради? Бир неча рақамни келтираман.

Республикамизга ташиб келтириладиган жами маҳсулот ҳажмида Россия Федерациясининг улуши 45 фоиздан ошади, республикамиздан юбориладиган жами маҳсулотнинг ярмидан кўпроғи Россиянинг ҳиссасига тўғри келади. Бошқача қилиб айтганда, Ўзбекистон билан Россиянинг иқтисодиёти бирбири билан бирлашиб кетган. Айни пайтда маълум сабабларга кўра маҳсулот келтириш билан юбориш ўртасидаги тафовут 2 миллиард сўмликдан ортиқ эканини ҳам ҳисобга олиш керак, халқаро эркин нархларда эса бу салкам 1 миллиард долларни ташкил этади.

Ўзбекистон ижтимоий ишлаб чиқаришининг ёқилғи-энергетика, қора металлургия, ўрмон ва ёғочни қайта ишлаш саноати, машинасозлик каби тармоқлари бутунлай Россиядан келтириладиган хом ашёга қарамдир. Бунинг устига Россиядан келтириладиган маҳсулотнинг учдан бир қисми халқ истеъмол молларидир.

Республикамиздаги ижтимоий барқарорлик ва ҳар бир кишининг моддий фаровонлиги энг аввало бозорни истеъмол моллари билан тўлдиришга боғлиқ эканлиги ҳақида гапиришнинг ҳожати йўқдир.

Аммо бу гаплардан Ўзбекистон билан савдо қилиш Россия учун унчалик манфаатли эмас, деган маъно келиб чиқмайди. Россия Федерациясининг енгил саноати учун асосий хом ашё бўлган пахта толасининг аксариятини бизнинг республикамиз етказиб беради. Бундан ташқари Ўзбекистондан четга чиқариладиган қишлоқ хўжалик маҳсулотларининг 90 фоизгача бўлган қисми россиялик истеъмолчиларга юборилади. Булар қовун-тарвуз, сабзавот, мева, узум, шунингдек мева-сабзавот консервалари ва бошқа нарсалар.

РСФСРга жўнатилаётган рангли металлургия ва кимё саноати маҳсулотларида Ўзбекистоннинг салмоғи тобора ортиб бораётганини алоҳида таъкидлаб ўтмоқчиман.

Демак, Россия — иқтисодий алоқалар соҳасида бизнинг асосий шеригимиздир. Шу сабабли ўзаро мол етказиб беришни меъёрий асосда сақлаб қолиш ҳозирги мураккаб пайтда иқтисодиётимизни барқарорлаштиришнинг мажбурий шартидир.

Сизларга яхши маълумки, эски марказ узоқ вақт давомида ўтказиб келган сиёсат иқтисодиётимизнинг ҳаддан ташқари катталашган ва издан чиққан тузилмасини шакллантирди. Нарх-наво соҳасида жуда катта номутаносибликлар юзага келди. Бироқ, бунда Россиянинг айби йўқдир, балки бу унинг ҳам, бизнинг ҳам кулфатимиз эканлиги аёндир. Ўзбекистон халқи ҳеч қачон марказни Россия билан боғлиқ ҳолда тушунмади ҳамда марказий ҳокимият идоралари калтабин сиёсат ўтказганликлари учун айбни унга юкламади.

Тузилган шартномаларнинг энг муҳим натижаларидан бири шуки, ким кимнинг ҳисобига яшаётгани тўғрисида узоқ вақт оғиздан тушмай келган гапларга барҳам берилди. Россия Президенти Б. Н. Ельцин матбуот конференциясида буни рўй-рост ва масъулият билан айтди. «Бугунги ҳужжатнинг имзоланиши, — деди у, — **ким-кимни боқаётгани ҳақидаги сафсаталарга чек қўйди. Бу — тенг ҳуқуқли шартнома...** Ўйлайманки, Ўзбекистон билан Россия ўртасидаги шартнома тез самара беради...».

Ҳурматли депутатлар!

Ўзларингизга маълумки, 6 ноябрь куни Ўзбекистон билан Беларусь Республикаси ўртасида давлатлараро муносабатларнинг асослари тўғрисидаги шартнома имзоланган эди.

Мазкур шартнома, айни бир вақтда имзоланган иқтисодий битим, юқорида айтиб ўтилган ҳужжатлар каби, тенг ҳуқуқлилик ва ўзаро манфаатдорлик қоидаларига асосланган бўлиб, бизнинг тўғридан-тўғри, икки томонлама алоқаларимизни кенгайтириш ва чуқурлаштириш учун мустаҳкам пойдевор яратди.

Беларусь делегацияси билан музокаралар вақтида шу нарса қайд этиб ўтилдики, бизда икки томонлама муносабатларнинг барча жиҳатлари бўйича бирон-бир жиддий тафовутлар йўқ, шу муносабатларни ривожлантириш йўлида ғов бўла оладиган масалалар ҳам йўқ. Бу муносабатлар ниҳоятда муҳим эканлигига ҳеч кимда шубҳа бўлмаса керак, деб ўйлайман.

Тарихий тақдирларнинг муштараклиги ва чуқур иқтисодий бирлашиб кетиши ҳам мазкур муносабатларнинг аҳамиятини белгилаб беради.

Шуни айтиш кифояки, Ўзбекистон Республикаси Беларусдан халқ истеъмол молларидан салкам 500 миллион сўмлик олиб турибди. Истеъмол бозорида вазият кескин бўлиб турган ҳозирги кунда биз учун бу қандай аҳамиятга эга эканлигини тушунтиришнинг ҳожати йўқ.

Имзоланган ҳужжатларга мувофиқ экология масалалари Беларусь билан ҳамкорлигимизнинг муҳим жиҳати бўлиб қолиши керак. Чернобиль фалокатининг фожиали оқибатларини бошдан кечираётган беларуслар Орол экология фалокати нақадар кенг миқёсда эканлигини яхши тушунадилар.

Биз ушбу муаммоларни ҳал этишда фаол ҳамкорлик қилиш тўғрисида келишиб олдик ва буни шартноманинг тегишли моддасида мустаҳкамлаб қўйдик.

Хулоса қилиб шуни таъкидламоқчиманки, имзоланган ҳужжатлар Беларусь билан Ўзбекистон ўртасидаги давлатлараро муносабатларда янги босқични бошлаб беради ва Ўзбекистон Республикасининг давлат манфаатларига тўла-тўкис мос келади.

Ҳурматли депутатлар!

Бугун биз Озарбайжон, Украина ва Беларусь билан тузилган шартномаларни тасдиқлар эканмиз, бу билан Ўзбекистон халқининг сиёсий ва иқтисодий мустақиллиги сари бошланган изчил ва қатъий йўлни мустаҳкамлаймиз, республиканинг давлат мустақиллиги тўғрисидаги ҳужжатни аниқ мазмун билан тўлдиришга, Ўзбекистон давлатининг мустақил ташқи сиёсатини шакллантиришга кўмаклашамиз.

Сизларга тақдим этилган давлатлараро шартномаларни тасдиқлаш тўғрисидаги таклиф билан мурожаат қилар эканман, депутатлар шартномаларни қўллаб-қувватлайдилар ва мана шу **ғоят муҳим давлат ҳужжатларининг бутун аҳамиятини англайдилар, ҳужжатларни тасдиқлаб, мустақил Ўзбекистон билан Россия, Озарбайжон, Украина ва Беларусь ўртасида дўстлик, иноқлик ва ҳамжиҳатлик ўрнатишга муносиб ҳисса қўшадилар, деб ишонаман.**

Азиз дўстлар, ўртоқлар!

Рухсатингиз билан маърузамнинг охирги қисмида бугун Ўзбекистонда мавжуд аҳвол ва кўрилаётган чора-тадбирлар тўғрисида айтиб ўтсам.

Жумҳуриятимиз янги йўл бошида турибди. Бугунги давр — ўтган йўлга назар солиш, нимага улгурганимизу, нимага улгурмаганимизни таҳлил қилиш даври. Бу эса олдинга юриш учун куч-қувват ато этади. Одил, ҳаққоний хулосалар чиқариш имконини беради.

Ўзбекистон Президенти фармонлари ижросига оид рақамлар, далиллар қўлингиздаги ихчамгина ахборотда жамланган.

Айтиш керак: бу фармонлар ва қарорлар кўпчилик фаолларнинг меҳнати натижасида пайдо бўлди. Уларда халқимизнинг хоҳиш-иродаси, талаб-эҳтиёжлари акс этади.

Бизда «Аввал иқтисод, кейин сиёсат» деган тушунча бор. Лекин иқтисодни англаш, тўғри бошқариш учун нима керак? Сиёсат керак, ақл-заковат керак, маънавият керак. Шу сабабли ҳам биринчи **қадамни халқ қадриятларини тиклаш, одамлар тафаккуридаги қуллик кишанини йўқотиш, уларда ўзларига ишончни мустаҳкамлашдан бошладик.**

Ёдга олайлик: Наврўз байрами халқимизнинг шодхуррамлигига айланди. Одамлар маънавий кишанлар сина бошлаганини ҳис қилдилар. Буни ҳеч ким инкор эта олмайди. **Мусулмон дунёсига йўл очилди. Рамазон ва Қурбон ҳайитлари биринчи марта расман тан олинди. Бир пайтлар ўз халқи тақдирини ўйлагани учун қатағон бўлган улуғ зотлар номлари тикланди. Тарихимиз, маданиятимизга ўзбекона кўз билан қараш устивор бўлди.**

Энг салмоқли ва энг буюк воқеа, албатта, мустақиллик учун курашимиздир. Мен очиқ айтаман, бу масалани сизларнинг ҳукмингизга ҳавола этиш ҳақидаги фармонга имзо чекканимда бутун масъулият ва жавобгарликни ҳис этганман, бу нарсага жонимни тикканман. Бу улуғ мақсадга эришиш учун не-не машаққатли курашлардан, синовлардан ўтишни ҳам яхши тасаввур қилганман. Аммо яна бир марта такрорлаб айтаман — бу йўлдан қайтиш, чекиниш йўқ. Бу олий мақсад учун ҳаммамиз бир бўлиб, бир ёқадан бош чиқариб, ҳамжиҳатликда иш олиб борсак, албатта ўз ниятимизга эришамиз.

Кеча сессиядан олдин охирги вақтларда қабул қилинган фармонларни яна бир карра ўқиб чиқдим. Қандай хулоса, қандай таассурот? Бирортасида ғаразли мақсад йўқ. Ҳаммаси одамлар тақдири билан боғлиқ, юрт тақдири билан боғлиқ. Ўнлаб йиллар давомида орзу бўлиб туюлган нарсалар ҳақиқатга айланаётгани менда эртанги кунга умид, ишонч уйғотади.

Тўғри, йўлимизда ҳали кўп муаммолар, қусурлар, тўсиқлар бор. Уларни олиб ташлаш вақти-соати етган. Айниқса ошкоралик йўлидан қўрқмасдан, дадил қадам ташлашимиз керак. Мана, кўп партиялиликка йўл очилди. «Эрк», «Бирлик» расман тан олинди. Эртага уларнинг рўзномалари, ойномалари чиқади. Матбуот майдонида ҳам рақобат бошланади. Демак, ошкоралик учун ҳам имкон яратилди.

Ҳозир миллий ойнаи жаҳонимиз ва миллий радиомизни яратиш ишлари ниҳоясига етиб қолди. Ойнаи жаҳон одамларнинг дард-ташвишлари, муаммо-масалалари, қувончу ҳаяжонларини айтадиган эркин минбарга айланади, улар фикрлаш, баҳслашиш, маънавий бойлик олиш учун зарур манбага айланади.

Энди баъзи бир бевосита **одамларнинг шароитларини яхшилаш** юзасидан қабул қилинган фармонларга тўхталиб ўтсак.

Икки йил олдин ҳар мажлис «пахта қуллиги», «пахта яккаҳокимлиги» деган сўзлар билан бошланиб, шу гап билан тугарди.

Қани бугун ким бизга шу айбни қўя олади? Ҳеч ким. Чунки пахта яккаҳокимлиги тугатилди. Режа икки йил ичида 1 миллион 200 минг тоннага камайтирилди. Келаси йилга яна камайтириш тўғрисида ўйлаб кўраяпмиз.

Олимлар Ўзбекистонда экин майдонларининг 63 фоизига пахта экилса, ҳаммаси жойига тушади деб хулоса беришган. Гарчи пахта Ўзбекистоннинг сиёсий, иқтисодий қуроли бўлишига қарамасдан, биз 63 эмас, баъзи жойларда 56 фоизга туширдик. Ноз-неъматлар кўпайсин дедик, одамлар ер олишсин, томорқа олишсин. Аҳолига оз эмас, нақд 350 минг гектар суғориладиган ердан ўлчаб берилди. Шу қарор туфайли 1,5 миллион оила, ҳаммаси бўлиб 90 миллионга яқин кишилар, инсонлар манфаатдор бўлди, кўпдан бери орзу қилган мақсадига эришди.

Одамлар уй-жой солишсин, ноз-неъматлар етиштирсин, даромад қилсинлар, бой бўлсинлар, ўшанда давлат бой бўлади, ўшанда давлат ҳақиқий давлатга ўхшайди. Қаранг, ҳозир Ўзбекистонда 700 минг янги хўжалик пайдо бўлди, шунинг орқасидан одамлар ўзининг келажак турмушини кўраяпти. Шахсий уйларни қуриш эса икки йил давомида 3,2 фоиз ошди. Бунинг нимаси ёмон?

Бу сиёсатга қарши чиққан баъзи бир эл дардидан узоқ кимсаларга халқимиз ўзи жавоб беради, албатта. Қаердадир бу фармон бажарилмаётган экан, бунинг учун Каримовнинг ёқасидан олиш керак эмас. Жойлардаги курсига ёпишиб олган раҳбару раҳбарчаларни уйғотиш учун сиз, депутатлар ҳам менга ёрдам беришларингиз керак. Мен сизларга таянишим лозим. Биргалашсак ҳар қандай тўсиқни чилпарчин қиламиз, албатта.

Ўқитувчиларга, талабаларга, ўқувчиларга, уруш ногиронларига ва бошқаларга ёрдам бериш, уларни қўллаб-қувватлаш ҳақида фармонлар қабул қилинди. Бу ишни ҳеч қачон тўхтатмаймиз. Зиёлидан, илмдан юз ўгирган раҳбар зулмат ичида қолади, келажакдан маҳрум бўлади. Оқил, доно раҳбар меҳрибон ота сингари энг аввало ана шу ҳақда қайғуриши керак. Кимдир бу фикр асоссиз деса ҳам майли, гапираверсин, лекин биз бу йўлдан қайтмаймиз. Ўқитувчи, талаба, ўқувчи, келин-куёвлар, медицина ходимлари, оналар ҳақида бундан кейин ҳам, ҳар қандай оғир шароитда ҳам ғамхўрлик қиламиз, акс ҳолда бу жамиятнинг, бу давлатнинг умуман кераги йўқ.

Куни кеча давлатдан маош оладиган, давлат ёрдамига муҳтож бўлган ишчиларимизга, қарияларимизга, ёшларимизга, студентларимизга, ҳунар-техника ўқув юртларида ишлайдиган ходимларга, илмий-ўқув юртлари ходимларига, давлат корхоналари хизматчиларига оладиган ойликларини, ҳаётимизда кучаяётган қимматчиликни ҳисобга олиб, 30—50 фоизга кўпайтирдик. Буни амалга ошириш учун ҳаммаси бўлиб 7 миллиард сўм қўшимча пул топишимиз зарур. Турмуш даражаси пасайиб кетишини кўзда тутиб, халқимизни ҳимоя қилиш йўлида шундай тадбирларни амалга оширишда олдимизда кўп ишларимиз бор.

Қишлоқларни газлаштириш, аҳолини ичимлик сув билан таъминлаш, чорва молларни кўпайтириш борасидаги фармонлар охирига етиши керак. Тўғри, ҳали жумҳуриятда Президент фармонларини тўла бажаришни таъминлайдиган механизм вужудга келмаган. Шу сабабдан «отангга бор, онангга бор» қабилида иш тутилмоқда. Яқинда мен фармонларни назорат қилиш бўлимини туздим. Жойларда ҳам ана шундай бўлимлар керак, токи хайрли ишларимиз қоғозда қолиб кетмасин.

Ўтган етмиш тўрт йил мобайнида сохта сиёсат туфайли одамларга «сизни давлат боқади» деган ёлғон ақида сингдириб келинди. Бу халқни қулга айлантириш, унинг меҳнати самарасини тортиб олиш учун қилинган. Бугун киши ўзини ўзи боқиш йўли пайдо қилинди, яъни меҳнатнинг асосий қисми ўзига қайтишига эришиш учун қайғураяпмиз. Биз тадбиркорларга йўл очиш, шахсий хўжаликларни ривожлантириш учун 1 миллиард сўм ажратиш ҳақида фармон қабул қилдик. Нега? Бунинг замирида нима бор? Ҳам халқнинг, ҳам давлатнинг тақдири бор. Лекин афсуски, ажратилган маблағлар нима учундир ўз вақтида ўзлаштирилмаяпти.

Бунинг сабабларини аниқлашимиз, яқин кунларда давлат ажратган маблағдан самарали фойдаланиш тўғрисида қўшимча тадбирлар қабул қилишимиз зарур деб ўйлайман.

Энди икки оғиз сўз пахта нархи борасида. Ахир йиллар давомида бу масалада фақат гапдан нарига ўтилмас эди. Пахта нархи 2,5 йилда 4,5—5 марта ўсди. 2200 сўм эди, 10 минг сўмдан ошди. Шу борада яна битта рақам келтираман. Сурхондарё вилояти ўтган йили 485 минг тонна пахта топшириб, 700 миллион сўм даромад қилганди. Бу йил эса 465 минг тонна, эътибор беринг, 20 минг тонна кам топшириб, 1 миллиард 20 миллион сўм даромад қилди. Ўзгариш борми? Бу пул қаерга кетади? Москвагами, Тошкентгами, халққами? Бугун ҳамма вилоятларимиз ана шундай имкониятга эга бўлишди. Демак, бу борадаги фармонлар кучли, қудратли, тирик экан деган хулоса қилишга ҳаққимиз борми?

Бошқа бир кичкина мисол. Келин-куёвларга мебелни арзонроқ сотиш ҳақида фармон чиқарган эдим. Айримлар буни обрў топиш учун қилинди, дейишди. Агар обрўга зор қолинса, уни топишнинг бошқа йўллари кўп. Бу фармон замирида ўзимнинг ҳам болалигим бор. Ерда, бўйранинг устида чалқанча ётиб дарс қилганмиз. Бугун ҳам стол-стул, мебель кирмаган уй озми? Мен янги оилага маданият белгилари, тараққиёт белгилари кириб боришини назарда тутиб, ўша фармонни чиқарганман. Кимки уни қатъий бажараётган бўлса, раҳмат, кимки унга риоя қилмаса, бу ҳолни халққа ҳурматсизлик, келажакнинг кўзини ўйиш деб биламиз.

Мен мана шундай ички томонларини айтмасликка қарор қилгандим. Аммо вақт, айрим мулоҳазалар шунга мажбур этди. Чет эллик тадбиркорларни чорладик, қанча қўшма корхоналар вужудга келмоқда, хориждаги ватандошларимиз билан бирлашдик. Бирортасининг ортида Каримовнинг шахсий манфаати йўқ. Ҳаммасининг замирида Ўзбекистон манфаати, Ўзбекистон тақдири бор.

Ўз манфаатини юқори қўядиган одам сиёсатга яқин келмаслиги керак. Нуқул қорин тўйғазишу пўрим кийиниш мақсадида юрган шахс учун катта ишларга бош суқишнинг ҳожати йўқ.

Мана, ёшларнинг ҳарбий хизмати бўйича жиддий қадамлар ташланаяпти. Ўзимизнинг Мудофаа вазиримиз бор. Энди кимдан сўрашни биламиз. Ўзбекистон ўзининг олтинига ўзи эгалик қила бошлади. Бойликларимизга ниҳоят хўжайин бўлдик. Дунё энди жаҳон харитасида мустақил Ўзбекистон мамлакати пайдо бўлаётганлигини ҳис қилмоқда. Бунга кейинги вақтдаги халқаро муносабатлар ҳам мисол бўлади.

Олдимизда бошқарув системасини такомиллаштириш масалалари ҳам турибди. Ўтган сессияда мен иқрор бўлган камчиликлар, баъзи бир хатоларга йўл қўйганимни такрорлаб гапиришимнинг ҳожати йўқдир. Энди бу сўзларни ҳаётга амалда татбиқ қилишимиз лозим. Бу ишларнинг ҳаммасини сиз, ҳурматли халқ вакилларига таяниб бажаришимиз мумкин. Ҳар хил бўҳтон гапларни — депутатлар белгиланган муддатдан олдин тарқатиб юборилади, деган гапларни фақатгина орамиздаги ишончни йўқотишга уринадиган, адоват уруғини сепадиган ғаламислар тарқатаяпти.

Яна бир масала. «Пахта иши» билан қамалган кишиларнинг тақдирини қайтадан кўриб чиқиш пайти келди.

Ҳурматли депутатлар, азиз дўстлар!

Яқинда мен бир қатор вилоятларда бўлдим, одамлар билан учрашдим, халқ қандай яшаётгани, нималар ҳақида ўйлаётгани, шахсан мендан нима кутишаётгани, қандай фармонлар қабул қилиш ҳақида суриштирдим, қизиқдим.

Ҳозир одамларнинг асосий ташвиши битта: қишдан қандай чиқамиз, бизни нима кутаяпти, мустақиллигимиз хавф остида қолмайдими, деган саволлар.

Жойларда гарчи оз бўлсада, кунни ўтказиш учун етарли озиқ-овқат ва бошқа маҳсулотлар бор. Аммо назорат суст. Кимлардир халқ ризқ-рўзи ҳисобига бойишмоқда. Нарх устига нарх қўймоқда, нарсани ҳам яширмоқда. Бундай жиноятчиликка бефарқ қаралмоқда.

Вилоятлардаги учрашувлардан кейин жиддий бир ҳужжат қабул қилдик. У асосан нархлар ошиши, эркин нархлар ёпирилиб келиши, пул қадрсизланиши шароитида аҳолини ҳимоя қилишга қаратилгандир.

Биз биринчи галда: аҳолига талон бўйича сотилаётган маҳсулотларни қатъий назорат қилиш ва одамлар керакли нарсаларни олишларини таъминлаш;

— бор маҳсулотни ўзимизнинг одамларга етказиш ҳамда четдан келиб қилинаётган талон-тарожларга чек қўйиш, ички бозоримизни қўриқлаш мақсадида купон тайёрлаш;

— иқтисодий жиҳатдан синиб бораётган хўжаликлар, корхоналарни тугатиш ва улар ўрнида фермер, деҳқон хўжаликлари, жамоа хусусий мулкчилигини барпо қилиш;

— давлат маблағи ҳисобига кун кўраётганларнинг маошларини ошириш, хўжалик соҳасида ишлайдиганлар маош чегарасини олиб ташлаш;

— аҳолини озиқ-овқат, халқ истеъмол моллари билан таъминлашнинг аниқ режаларини белгилаш;

— чет эл валюталарини ўзимизнинг бозоримизга эркин олиб кириш ва қўлимиздаги пулни валютага эркин алмаштириш сингари ўнлаб масалаларни қўйдик ва узил-кесил хулосалар чиқардик. Натижаси яқин кунларда сезилиб қолади, деб ўйлайман.

Ҳозир бутун диққат-эътиборни қишда ёпирилиши мумкин бўлган очарчилик олдини олишга қаратганмиз. Бугун халқимизни ишонтириб айтиш мумкин, бу даҳшатни енгиш йўлларини топдиқ, топаяпмиз. Ҳеч қандай миш-мишлар, шов-шувларга, хавотирга асос йўқ.

Шу ўринда яна бир нарсани таъкидлаб ўтмоқчиман. Кимлардир бизни рус тилида сўзлашувчи халққа қарши қўймоқчи. Бу катта ўйин. Ундан эҳтиёт бўлишимиз керак.

Азиз дўстлар!

Мен бугун ҳар бир фармон ҳақида, унинг моҳияти ҳақида алоҳида тўхталмадим. Фақат шуни айтмоқчиманки, халқим олдида, сизларнинг олдингизда виждоним ҳам, дилим ҳам пок. Мана шу ерга чиқиб «Республикамиз халқига садоқат билан хизмат қилишга...» қасамёд этганман. Ана шу қасамдан чекинганим йўқ, хиёнат ҳам қилганим йўқ.

Қасамёдга содиқман, содиқ бўлиб қоламан.

Эътиборингиз учун раҳмат!

Сиҳат-саломатлик

ОЗОДАЛИК КУНДА КЕРАК

ЮҚУМЛИ ичак касалликларининг олдини олишда
саранжом-сариштталик, озодалик, шифокор кўрсатмалари-
га қатъий амал қилиш муҳим омил бўлади. Хасталик
манбаини аниқлаш, беморни шифохонага ётқизиш ёки
уй шароитида уни алоҳидалаб қўйиш керак. Беморларга
кўпчилик йиғиладиган жамоат жойларига бориш учун
рухсат берилмайди.

Касалликнинг салгина аломатлари пайдо бўлиши би-
лан (кўнгил айниганда, тана ҳарорати кўтарилмаса ҳам
беҳол бўлганда) тезда шифокорга бориш лозим. Уйда
ўз билгича даволаниш асло мумкин эмас. Бу оғир асо-
ратларга олиб боради. Дориларни шифокорнинг қатъий
тайинлаганига кўра ичиб даволаниш лозим. Шу билан
бирга, унинг меъёр-миқдорини ва қайси дорини қанча
вақт ичиш муддатини фақат шифокор аниқлаб беради.

Маълумки, ифлосланган жойлар, йиғилиб қолган овқат
қолдиқлари, кўлмак сувлар микробларнинг тез ривож-
ланиб кетишига сабаб бўлади. Ичак инфекцияси микроб-
лари (дизентерия, ич терлама, паратиф ва ҳоказо)
кўпаяр экан, сувга, озиқ-овқат маҳсулотларига ва улар
билан бирга соғлом одам аъзои-танига тушиши мумкин.
Шунинг учун оилада, жамоат жойларида, ишхонада
озодаликка алоҳида эътибор бериш керак.

Сабзавот ва меваларни ейишдан олдин водопроводда
чайиш, овқат тайёрланадиган идишларни қайноқ сув
билан ювиш керак. Сутни албатта қайнатиш ва салқин
жойда сақлаш лозим. Қудуқ, дарё ва бошқа ичимлик
сув манбалари кўпинча юқумли хасталикларнинг манбаи
бўлади. Шунинг учун сув манбаларини оқава сув, чиқин-
дилар, ахлатлар билан ифлос қилмаслик зарур. Қудуқ-
дан сув олинадиган челак қудуққа шундай ўрнатилсинки,
уни ерга қўйиб бўлмасин. Қудуқдан ҳамма ўз челагида
сув олиши мумкин эмас.

Ўткир ичак касалликларининг олдини олиш озиқ-
овқат, савдо ташкилотларининг санитария ҳолатига,
шунингдек хизмат қилаётган ходимларнинг саломатлик-
ларига кўп жиҳатдан боғлиқ бўлади. Бу муассаса ходим-
лари озиқ-овқат тайёрлашда озодалик талабларига муво-
фиқ қўлларини 0,2 фоизли хлорамин эритмасида ювиш-
лари шарт. Умумий овқатланиш, озиқ-овқат магазинлари,
болалар муассасаларининг ходимлари орасида бактерия
ташувчилар пайдо бўлганда санитария-эпидемиология
бўлимлари уларнинг то бутунлай соғайиб кетмагунлари-
гача ўз ишларига қўймасликлари керак.

Озиқ-овқат маҳсулотларини ёпиқ шкафда ёки музхона-
да сақлаш жуда муҳим. Хом гўштни, балиқ ва сабза-
вотларни бошқа маҳсулотлардан алоҳида-махсус тоғора-
ларда, кастрюлькада оғзи ёпилган ҳолда сақлаш ло-
зим. Озиқ-овқат маҳсулотлари сифатининг яхши бўли-
ши уларни сақлаш ва ташиш шароитларига боғлиқ.

Озиқ-овқат маҳсулотлари билан савдо қиладиган кор-
хоналарда озиқ-овқат маҳсулотларини сақлаш учун
махсус омборхоналар ажратилган бўлади. Бу омборхона-
лар майдони озиқ-овқат маҳсулотларини турларга ва
хилларга қараб сақлаш учун етарлича бўлиши керак.
Деворлар мойли бўёқ билан бўялади ёки ювиб, тозалаш
осон бўлиши учун плитка билан қопланади. Омборхона-
ларни тоза тутиш ва мунтазам равишда шамоллатиб
туриш зарур.

Маҳсулотларни маълум ҳароратда сақлаш шарт.
Тез бузилиб қоладиган маҳсулотлар (гўшт, сут, қатиқ
маҳсулотлари, парранда гўшти, қайнатиб пиширилган
колбаса, сосискалар, сарьделькалар, балиқ, ярим масал-
лиқлар музхонада сақланади. Маҳсулотларнинг яхши
сақланишида чанг, бошқа ифлос нарсалар тушмаслиги
жуда муҳим.

Аҳоли ўртасида хавфли юқумли касалликлар ҳақида
кенг тушунтириш ишларини олиб бориш, уйда, ишхона-
да, овқатланиш жойларида, умуман ҳамма жойда ва ҳам-
ма вақт озодаликка риоя қилиш керак.

Носир ҚОСИМОВ,
тиббиёт фанлари номзоди.

Кўкйўтал

ҲУРМАТЛИ МУҲАРРИРИЯТ! Куз фасли болалар орасида кўкйўтал касаллиги кўпаяди дейишади. Ҳозирги мавсум муносабати билан бу касаллик ҳақида мутахассис мақоласини эълон қилсангиз.

Матлуба РАҲМАТУЛЛАЕВА,
Бешқайрағоч даҳасида истиқомат қилувчи кўп болали она.

ҚАДИМИЙ хасталик ҳисобланган кўкйўтал асосан мактабгача ёшдаги болалар орасида учраса-да, баъзан у билан мактаб ўқувчилари ва катталар ҳам оғриб туришади. Касаллик бемор билан юзма-юз мулоқот вақтида ҳаво орқали юқади. Эмланмаган болалар тана-аъзосининг кўкйўтал касаллигига қаршилик кўрсатуви паст даражада бўлганлиги учун улар хасталикни тез юқтириб оладилар. Айрим ҳолларда уч ойгача бўлган чақалоқларга ҳам юқиши мумкин.

Касаллик чақирувчи бактериялар ҳаво орқали боланинг юқори нафас йўли шиллиқ қаватига жойлашиб олади ва ўзидан заҳарли модда (эндотоксин) чиқаради. Бу модда юқори нафас йўли шиллиқ қаватини яллиғлантириб, мияда маълум марказларнинг қўзғалишига олиб келади. Натижада йўталиш аломатлари пайдо бўлади.

Касалликнинг тўрт даври мавжуд: яширин даври-бактерия нафас йўлига тушгандан бошлаб, то касалликнинг биринчи аломатлари пайдо бўлгунча ўтган вақт — 2-14 кунга тенг. Кейингиси тумов даври, бу вақтда юқори нафас йўллари яллиғланиб йўтал, аксириш, бурундан сув оқиш ҳолатлари кузатилади. Аммо бола ҳарорати кўтарилмаслиги мумкин. Йўтал кучли бўлади. Бу давр атрофдагилар учун энг юқумли ҳисобланади. Касалликнинг 10-14 кунидан кейин бола кечаси кучлироқ, тез-тез йўталадиган бўлиб қолади. Аста-секин қотиб-қотиб йўталиши, кўкариб кетиши, қайт қилиб юбориш ҳоллари пайдо бўлади. Бу эса касалликнинг спазматик даври дейилади ва оғирроқ ўтади. Бунда нафас олиш мароми, қон-томир тизимининг фаолияти бузилиб, бурун қонаш, кўз шиллиқ қаватига қон қуйилиши кузатилади, бола жуда нотинч, инжиқ бўлиб қолади. Қотиб йўталиш даври 2, 4, 6 ҳафтагача давом этиши мумкин.

Чақалоқ болаларда кўкйўтал оғирроқ ўтади, қаттиқ йўталиб, кўкариб қолган вақтда шайтонлаш, нафас тўхтаб қолиш хавфи бор. Кейин аста-секин касаллик хуружи камая боради, яъни хасталикнинг қайтиши бошланади. Бу давр узоқ, ҳатто бир неча ой давом этиши мумкин.

Кўкйўтал қолдирган асоратлар ҳам хавфли ҳисобланади. Булардан бурун қонаш, кўзга, мияга қон қуйилиши, шайтонлаш, ўпка яллиғланиши, нафаснинг тўхтаб қолиш ҳолатлари бола ҳаётини хавф остида қолдириши мумкин.

Касалликнинг олдини олиш учун энг аввал йўталаётган болаларни соғ болалардан ажратиб, шифохонага мурожаат этиш лозим. Кўкйўтал билан оғриган болани айрим хонада, агар касаллик оғир бўлса, шифохонада даволаш зарур.

Касал бола билан мулоқотда бўлган соғ болалар 24 кун давомида шифокор кузатувида бўлгани маъқул. Агар боғчага қатновчи бола кўкйўтал билан оғриса, касал чиққан бўлим болаларини ҳам шифокор 14 кун назорат қилиши зарур. Бу вақтда боғчага янги болалар қабул қилинмайди, озодалик қоидаларига жиддий риоя қилиш талаб этилади. Болалар очиқ ҳавода кўпроқ бўлишлари, хоналар тез-тез шамоллатиб турилиши керак.

Касалликнинг олдини олишнинг энг ишончли чораларидан бири болаларни кўкйўталга қарши эмлашдир. Эмлаш муолажаси бола уч ойлигида ўтказилади. Касалманд, нимжон, дори-дармонга ўта сезгир болаларни Тошкент шаҳар болалар клиник касалхонасида (Юнусобод даҳасида) шифокор кузатувида эмланади.

Хонадонимиз гули, қалбимиз қўри болажонларимиз соғ-саломат юрсин десангиз, уларни юқумли касалликларга қарши ўз вақтида эмлатинг!

Муяссар МИРҚОСИМОВА,
Тошкент шаҳар соғлиқни сақлаш бош бошқармасининг эпидемиологи.

Шифо масканларида

«ЧИНОБОД» ДЕГАНЛАРИЧА БОР ЭКАН

СУРАТЛАРДА: тиббиёт фанлари номзоди Назира Шайхова ва тажрибали шифокор Фарида Жаҳонгирова, шифокор Аброр Ҳасановлар беморларнинг бу ердан ўз соғлиқларини тиклаб чиқишларида ёрдамларини аямаяптилар.

Засим Соколов суратлари.

РЕСПУБЛИКАМИЗДА турли хасталикларни даволаш учун ўнлаб шифохоналар, дам олиш масканлари ва санаторийлар беморларга хизмат қилмоқда. Шундай шифобахш, оромгоҳлардан бири, шаҳримиздаги «Чинобод» санаторийсидир. Унинг ташкил этилганига 45 йил тўлади. Дастлаб шифохонада 75 кишига хизмат кўрсатилган, эндиликда эса ҳар бири 24 кунлик бўлган даволаш курси давомида бир йўла 500 нафар бемор кўнгилли дам олиб, ўз соғлиғини тиклаб чиқмоқда. Шу билан бирга, ҳар даволанишда 1400 киши амбулатория усули билан шифо олаяпти.

Беморларга тажрибали 25 шифокор, 60 га яқин ҳамшира ва бошқа тиббиёт ходимлари сидқидилдан меҳрибонлик кўрсатишмоқда.

Шифохонада 30 йилдан буён ишлаб, ҳозирда бош шифокор вазифасини бажариб турган Галина Григорьевская, тажрибали шифокор, тиббиёт фанлари номзоди Назира Шайхова, ўттиз йилга яқин меҳнат тажрибасига эга бўлган, қўли енгил шифокорлардан Фарида Жаҳонгирова, Ҳамида Очилова, Маргарита Васильевна, Гулсара Муҳаммадиева, ҳамширалардан Зоя Морозова, Ёқутхон Абдуллаева, Насиба Раҳматуллаева, Ўғилой Иброҳимова, Зуҳра Расулова ва Бородойкиналардан беморлар беҳад миннатдор бўлиб, шифохона дафтарига ташаккурномалар ёзиб қолдиришган.

Даволаш масканида бўлганимизда шифокорлар ва беморлар билан суҳбатлашиб, уларнинг дил сўзларини ёзиб олдик:

— **Галина Григорьевская — бош шифокор вазифасини бажарувчи:** — Бизнинг санаториймизда нафақат республикамиз халқига, балки бутун Ўрта Осиё ва Қозоғистон республикаларидан келган беморларга ҳам хизмат кўрсатилади. Бу ерда иккита катта бўлим, жумладан физиотерапия ва бальнеология бўлимлари мавжуд. Бўлимлар хасталикни аниқлайдиган ва даволовчи асбоб-ускуналар билан тўла жиҳозланган. Бу тиббий асбоб-анжомларнинг деярли ҳаммаси чет элда тайёрланган. Кейинги йилларда ошқозон-ичак касалликларининг кескин кўпайгани сабабли эндоскопия кабинети очилган эди. Бу кабинет асосан ошқозон касаллиги билан шуғулланиб, уни назорат қилиб туради.

Дам олувчилар учун барча шароитлар муҳайё. Улар махсус автобусларда тез-тез сайр-саёҳатларга олиб бориладилар. Санаторий ҳудудида ҳам ўз клубимиз бўлиб, унинг ёзги ва қишки заллари мавжуд. Бу ерда мунтазам ҳар хил маданий тадбирлар ўтказилади. Беш юз кишига мўлжалланган замонавий ошхонада кунига беш маҳалдан буюртма бўйича хизмат кўрсатилади. Шунингдек, саккизта парҳез таомлар столи мавжуд. Операциядан чиққан беморлар учун ҳам алоҳида таомлар тайёрланади. Бу лаззатли таомларни тайёрлашда ошпазлардан М. Кряжева, Л. Кросношокова, Л. Кузнецева, А. Турсунов, А. Клинцова, Ш. Умурзоқовларнинг хизмати катта бўлаяпти.

Назира Шайхова — тиббиёт фанлари номзоди, даволаш бўлими бошқарувчиси: — Санаториймизга юзлаб кишилар даволангани келишади. Уларнинг кўпчилиги уруш ва меҳнат фахрийлари ва кўп болали оналардир. Бизга келувчиларнинг аксарияти ошқозон яраси ва ичак касалликлари билан хасталанган беморлардир. Албатта, ҳар бир касалга тўғри ташхис қўйиш жуда катта аҳамиятга эга. Бунинг учун бизда клиник-биохимик лабораториялар, томоқ, қулоқ-бурун касалликлари кабинети ва бошқа текшириш бўлимлари мавжуд. Тажрибали лаборантлар Мавлуда Ниёзова ва Дилбар Одиловалар 20 йилдан ошиқ вақтки ўз касблари билан шифокорларга яқиндан ёрдам бериб келишаяпти.

Сурункали ошқозон-ичак касалликларини даволашда физиотерапия усули муҳим аҳамият касб этмоқда. Бу ердаги физиотерапия кабинетларининг ҳаммаси энг замонавий хорижий ва совет тиббий асбоб-ускуналари билан жиҳозланган.

Сурункали ошқозон-ичак касалликларини даволашда нормал овқатланиш ҳам жуда муҳим аҳамиятга эга. Ҳозирги пайтда ҳамма жойда бозор иқтисодиёти ҳукм сураётган бўлса ҳам, бу ердаги дам олиб даволанувчиларни сифатли ва парҳез таомлар билан кунига беш маҳал овқатлантириш яхши йўлга қўйилган.

Холиқ Худойбердиев — Қашқадарё вилоятидан, СССР Журналистлар уюшмаси аъзоси, уруш фахрийси: — Мен «Чинобод» санаторийсига келиб соғлиғимни анча тиклаб олдим. Бу ерда асосан ошқозонимни даволадилар. Бу ердаги барча шарт-шароитлар учун мен шифо топган бўлимнинг бош шифокори Назира Шайховага, ҳамма тиббиёт ходимларига миннатдорчилик билдираман.

Ғуломжон Ғафуров, Андижондан: — Мен ошқозон яраси бўйича келган эдим. Ҳозир ўзимни жуда яхши ҳис қилаяпман. Биз учун бу ерда ҳамма нарса муҳайё. Барчаси учун минг раҳмат!

Қазна Жакешова, Қорақалпоғистондан: — Биз ҳам узоқ Орол бўйидан келиб даволанаяпмиз. Бу ердаги бизга яратилаётган шароитлардан жудаям мамнунмиз. Бу ердаги барча қулайликлар учун тиним билмас шифокорлар ва хизматчиларга ўз миннатдорчилигимизни билдирамиз.

Ҳа, «Чинобод» шифобахш оромгоҳида чинакам ғамхўрлик, яхши шарт-шароит яратилганидан барча дам олувчиларга жуда манзур бўлмоқда. Ҳам дам олиб, ҳам даволанаётган Йўлдош Раҳимов, Қулмат Холмирзаев, Бўри Аҳмедов, Эшназар Бозоров, Қудивой Кудаяровлар ҳам ўзларининг дил сўзларини изҳор этдилар.

Муҳиддин БОЗОРОВ.

ЎЗБЕК ТИЛИДА ЙЎҚ ЭДИ

ОЛИЙ ва ўрта махсус тиббиёт илмгоҳлари талабалари учун соҳа бўйича дарслик яратиш ғоят мураккаблиги сир эмас. Шундай шарафли вазифани қирқ йилдан ортиқ педагогик тажрибага эга бўлган анатом олим, профессор Носир Аҳмедов адо этиб, «Нормаль ва патологик анатомия билан физиология» дарслигини яратди. Ўрта махсус тиббиёт билим юртлари талабаларига мўлжалланган, СССР Соғлиқни сақлаш вазирлиги дарслик сифатида тавсия этган бу китобни Абу Али ибн Сино номидаги нашриёт чоп этди.

Ҳозирги пайтда Ўзбекистонда 50 га яқин ўрта махсус тиббиёт билим юрти бўлиб, уларда кўпчилик ерли халқлар вакиллари ўқишади. Анатомия фани эса бошқа фанлар қаторида ўзбек тилида ўқитилади. Лекин шу пайтгача ўзбек тилида дарслик йўқ эди. Профессор Носир Аҳмедов томонидан яратилган дарслик шу маънода ўз вақтида ва мақсадга мувофиқ чоп этилди.

Муаллиф китобнинг умумий қисмида анатомия, физиология ва патологик анатомиянинг моҳияти, ўқитилиш мақсади тўғрисида, фаннинг ривожланиш даврига етарлича тўхтаган. Китобнинг бу қисмида фаннинг ривожланишига олимларимизнинг қўшган ҳиссалари алоҳида таъкидланган. Шу билан бирга, бу қисмда тўқималар, қонлар, модда ва витамин алмашинуви, яллиғланиш ва касалликлар тўғрисида ўқувчиларга керакли маълумот берилган. Дарсликдаги ҳар бир мавзудан кейин берилган саволлар яхши ютуқлардан бири бўлиб, ўқувчиларнинг фанни ўзлаштирган даражаларини аниқлашда катта ёрдам беради.

Дарсликнинг махсус бўлими суяклар тўғрисидаги маълумотлар билан бошланади. Бунда ҳар бир суяк содда ва тушунарли даражада ёритилган. Суякларнинг бирлашиши — бўғимлар тўғрисида ёзилганда, уларнинг амалдаги аҳамияти ва суякларнинг чиқишига боғлиқ ҳолда тушунтирилади. Мускуллар ҳақида ҳам кенг ёритилган. Ҳар бир соҳанинг мускулларини ёзишда муаллиф уларни ўраб турган пардалар орқали бир-биридан ажралиб туришига алоҳида эътиборни қаратади ва яллиғланиш ҳолатларини аниқ тасвирлаб беради.

Ички аъзоларни таърифлашда тартиб билан олдин ҳазм, кейин нафас аъзолари тасвирланиб, сўнгра пешоб-таносил қисмлар ёритилади. Бу бўлимни ёзишда муаллиф уларнинг вазифалари билан бирга, патологик ўзгаришлари тўғрисида қисқа ва аниқ фикрлар баён этган. Бу ҳол китобнинг қимматини янада оширган. Айниқса ички секреция безларининг анатомияси, физиологияси ва касаллиги тўғрисидаги маълумотларни алоҳида баҳолаш керак, чунки уларнинг аъзои-тандаги роли, ҳаётий фаолиятдаги аҳамияти яхши ёритилган.

Дарсликнинг қон-томирлар ҳақидаги қисми умумий маълумотлар билан бошланган. Артерия, вена ва лимфа системаларининг вазифалари, тармоқланиш тартиблари ва қон босими тўғрисида батафсил ёзилади. Қон томирларининг жароҳатланиши, қон оқиш ва уларнинг аъзои-раисаларга таъсири тўғрисида етарлича маълумот берилади.

Асаб системасини ёзишда ҳам муаллиф янгича услуб танлаб, асабнинг морфологияси билан физиологиясини, амалий ўзгаришларини узвий боғланган ҳолда ёритган. Шунинг учун ҳам мураккаб мавзу бўлган асаб системаси дарсликда содда ва тушунарли ёритилганки, буни талабалар унча қийналмасдан ўзлаштирадилар.

Дарслик сезги аъзолари ҳақидаги қизиқарли маълумотлар билан якунланади. Ундаги кераклича рангли, рангсиз расмлар ва жадваллар мавзуларни тўлдиради, кўргазма сифатида асқотади. Яна бир муҳим томони, дарслик дастурда кўрсатилган соатларга мос ҳолда ёзилган.

Хулоса қилиб айтганда, дарслик анча мукаммал, ўз вақтида ёзилган бўлиб, айни кунларда ўрта махсус тиббиёт ўқув юртларининг талабалари бу китобдан қувонч билан баҳраманд бўлмоқдалар. Шуларни эътиборга олганда, профессор Носир Аҳмедовнинг ўзбек тилидаги бу тиббий дарслиги муносиб равишда Беруний номидаги Ўзбекистон республика Давлат мукофотига номзод қилиб қўйилган.

Тўлқин АШРАПОВ,
Фазилат ҲОЖИҚУЛОВА.

Шифокор маслаҳати

ОЗИШНИ ИСТАСАНГИЗ

ЭНГ аввало семириш сабабини аниқлаб, гавда вазнини тезроқ камайтириш учун овқатланиш режимига қатъий риоя қилиш керак. Шу боисдан бўлиб-бўлиб, кунига 5-6 марта овқатланиш ва белгиланган соатлардагина овқатланишни қатъий қоида қилиб олиш лозим. Бунда овқатланишлар орасидаги вақт 3—3.5 соатдан ошмаслиги даркор. Энг муҳими, киши оч қолмаслиги, уйқуга ётишдан 2-2,5 соат олдин тўйиб овқатланмаслиги керак.

Суюқлик ичишни кунига 1,5-1 литргача, туз истеъмол қилишни эса 5-3 граммгача камайтириш лозим. Ҳамма овқатлар тузсиз тайёрланиши ва ейишдан олдин уларга туз сепилиши керак.

Ёрма ва макарондан тайёрланган овқатларни иложи борича камроқ истеъмол қилган маъқул. Уларнинг ўрнига кўпроқ сабзавот ва айниқса таркибида калий ва магний кўп бўлган мевалар истеъмол қилиш керак. Карамнинг барча турлари, паттисонлар, сабзи ва лавлаги мана шундай сабзавотлар сирасига киради.

Картошка камроқ ейилиши, олма, олхўри, туршак, гилос эса, аксинча кўпроқ ейилиши зарур. Хурмо, банан, узум ва ўрикни чекланган миқдорда истеъмол қилиш лозим. Овқатланиш режимига қатъий риоя қилиш билан бирга, шифокор маслаҳатига кўра жисмоний машқларни ҳам бажариб бориш керак.

Ана шундай йўл билангина ортиқча юкни ташлаш, яъни озиш мумкин. Ҳафтасига 2-3 марта енгил овқатланиш кунлари тузиб, ҳўл мева, сабзавот, пишлоқ ва бошқа сутли овқатлар еб туриш керак. 1-2 ой мобайнида нон ейишни камайтириш, уни кунига 100-50 граммга тушириш ёки умуман нон емай юриш лозим.

Суюқ овқатларни ярим коса ичиш, сабзавотларни эса кўпроқ қайнатиб ейиш керак. Қовурма шўрва кучлилик қилади. Гўшт ва балиқнинг фақат ёғсиз турларини пишириб ейиш мумкин. Қанднинг ўрнига асални кунига бир чой қошиқ ҳисобида истеъмол қилиш керак. Пишлоқни 100-200 граммгача ейиш мумкин. Тухум меъёри кунига 1-2 та. Газак таомлар фақат сабзавотлардан иборат бўлиши зарур. Ичимликлар суюқроқ дамланган қаҳва, шарбатлар, минерал сувлар ва компотлардан иборат бўлиши лозим. Турли ширинликлар — ширин нон, торт ва пирожнийлар, шунингдек аччиқ ва шўр таомлар, ўткир газаклар, ер қалампир, горчица, гармдори ва спиртли ичимликлар истеъмол қилиш мутлақо ман этилади.

Раҳима ЧЎЛПОНОВА.

ТИЖОРАТ ХАБАРЛАРИ ВА ЭЪЛОНЛАР

Ўзбекистон Жумҳурияти Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги

ТОШКЕНТ КИМЁ-ТЕХНОЛОГИЯ ОЛИЙ БИЛИМГОҲИ ҚОШИДАГИ

ёшларни олий ўқув юртига кириш учун тайёрлайдиган

ПУЛЛИК КУРСЛАРГА

ҚАБУЛ ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

ПУЛЛИК КУРСЛАР УШБУ БИЛИМГОҲНИНГ БАРЧА КУЛЛИЁТЛАРИГА КИРИШ УЧУН ТАЙЁРЛАЙДИ.

ПУЛЛИК КУРСЛАРГА ЎРТА МАЪЛУМОТГА ЭГА БЎЛГАН ВА ЎРТА МАКТАБНИНГ 11-СИНФИДА ЎҚИЁТГАНЛАР ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ.

Курсларга қуйидаги ҳужжатларни тақдим этиш керак: билимгоҳ ректори номига ариза, ишлайдиганлар иш жойидан, ўқийдиганлар мактабдан маълумотнома, 3х4 см. ҳажмдаги 2 та сурат, пул тўланганлиги ҳақида квитанция.

Пуллик курсларга қабул қилинганлар айрим сабаблар билан ўқишни давом эттира олмасалар, ўқиш учун тўланган ҳақ қайтарилмайди.

Қўшимча маълумотларни олиш учун қуйидаги манзилга мурожаат қилиш мумкин: Тошкент шаҳри, Шайхонтоҳур кўчаси, 10- уй, 5-хона, тайёрлов бўлими.

ҒОЯЛАР ЯРМАРКАСИ

Агар Сиз ёқилғи-энергетика имкониятларининг ўта танқислиги шароитларида ўз корхонангизда қувватни тежаш технологиялари, асбоб-ускуналар ва ноанъанавий қувват манбаларидан самарали фойдаланишни истасангиз, Ўзбекистон илмий-техника ахбороти ва техникавий-иқтисодий тадқиқотлар илмий-текшириш илмгоҳи (УзНИИНТИ), ССЖИ Илмий ва муҳандислик жамиятлари уюшмасининг Тошкент вилоят бошқаруви, Энергетиклар Бутуниттифоқ илмий-техника жамиятининг Ўзбекистон республика бошқаруви ва Илмий-техника фаолияти, ноанъанавий қувват манбалари ва ижтимоий ташаббусларни жорий этиш ихтисослашган маркази (НТНЭСИ) томонидан ташкил этилиб, шу йилнинг

27—29 НОЯБРЬ КУНЛАРИ

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ИҚТИСОД КОМИТЕТИ ИҚТИСОД ИЛМГОҲИНИНГ МАЖЛИСЛАР ЗАЛИ (Ҳисоблаш маркази билан) НИИЭиН, академик Х. Сулаймонова кўчаси, 29-уй) ДА ЎТКАЗИЛАДИГАН «ЁҚИЛҒИ-ЭНЕРГЕТИКА ИМКОНИЯТЛАРИНИ ТЕЖАШ ВА ХАЛҚ ХЎЖАЛИГИДА НОАНЪАНАВИЙ ҚУВВАТ МАНБАЛАРИДАН ФОЙДАЛАНИШ» МАВЗУИДАГИ

ҲУДУДЛАРАРО ТАРМОҚЛАРАРО ИЛМИЙ-ТЕХНИКА ЮТУҚЛАРИ ВА ҒОЯЛАРИ ЯРМАРКАСИГА МАРҲАМАТ ҚИЛИНГ!

РСФСР, БЕЛОРУССИЯ, УКРАИНА ВА МАМЛАКАТНИНГ БОШҚА МИНТАҚАЛАРИДАГИ КОРХОНАЛАРНИНГ ИШЛАНМАЛАРИ СИЗНИНГ ЭЪТИБОРИНГИЗГА ҲАВОЛА ЭТИЛАДИ.

Сиз намойиш этилаётган ускуналар ва намуналар каталогини ва мезоний ҳужжатларни ҳарид қилишингиз мумкин.

Ярмарка ишида қатнашишни истаганлар (қатнашувчилар ва тавсия этиладиган ишланамаларнинг сонидан қатъий назар) **УзНИИНТИнинг Тошкент шаҳар саноат-қурилиш банки Октябрь бўлимидаги 000609038, 300166010-ҳисобига** (код 172682301) **210 сўм пул ўтказишлари ва УзНИИНТИнинг тарғибот бўлимидан қатнашчининг талабнома-бланкини олишлари зарур.**

Маълумотлар олиш учун қуйидаги манзилга мурожаат қилинсин: 700003, Тошкент шаҳри, Олмазор кўчаси, 171-уй, УзНИИНТИ.

Телефонлар: 39-12-51, 39-48-71, илмий-техника тарғиботи бўлими.

«СИРҒАЛИ ТЕМИР-БЕТОН БУЮМЛАР ЗАВОДИ» ИЖАРАЧИ
КОРХОНАСИ

50х50х5 см. ўлчамли йўлка кошинлари, йўл четига ётқизиладиган тош, ФР 5—40 мм. ўлчамли майдаланган тош, хом ғишт, яроқсизга чиқарилган, лекин пойдеворлар ва йўл четига ишлатиш мумкин бўлган 6—12 метрли қозиқ оёқлар, Е—16,5 м, Е—23,6 м.ли темир йўл кўприкларининг оралиқ тирагич устунлари: автомобиль йўллари устига қуриладиган кўприкларнинг яроқсизга чиқарилган Е, 33. 0 м.ли оралиқ устунлари деворларга ишлатиладиган 400х200х180 м.ли бетон ғиштлар, чиқинди ўтинларни

нақд пулга ва пул ўтказиш йўли билан

СОТАДИ

57-93-21 ТЕЛЕФОНИГА ҚЎНҒИРОҚ ҚИЛИНСИН.
Корхона манзили: 700155, Восточная кўчаси, 2-уй. Эски Сирғали посёлкаси («Чилонзор» метро бекатидан 66, 177-автобуслар, 18-маршрутли такси билан «Хуршид номли кинотеатр» бекатигача борилади).

ТОШКЕНТ ШАҲАР ЙЎЛОВЧИЛАР АВТОТРАНСПОРТИ ИШЛАБ ЧИҚАРИШ БИРЛАШМАСИ

«Д» тоифали 1, 2, 3-класс автобус ҳайдовчиларини ва кондукторларини

ИШГА ТАКЛИФ ҚИЛАДИ

МЕҲНАТ ҲАҚИ ВАҚТБАЙ-МУКОФОТЛИ.
Ҳайдовчиларнинг ўртача ойлик иш ҳақи — 600-800 сўмдан иборат.

Ойлик режа топшириқлари бажариб борилган тақдирда кондукторларнинг ўртача ойлик маоши 350-400 сўмни ташкил этади.

Автобус ҳайдовчилари ва кондукторлар шаҳар йўловчилар транспортида бепул юриш ҳуқуқига эга бўлиб, уларга овқатланиш нархининг ошганлиги учун товон пули тўланади.

Ёз ойларида болалар учун Оқтош қўйнидаги «Автомобилчи» кашшофлар оромгоҳига йўлланма берилади.

1991 йилдан бошлаб шаҳар йўловчилар автотранспортининг ҳайдовчилари имтиёзли шартларда 55 ёшдан пенсияга чиқиш ҳуқуқига эга бўлдилар.

Маълумотлар олиш учун қуйидаги манзилга мурожаат қилинсин: Тошкент шаҳри, Широкая кўчаси, 6-уй. (4, 18-троллейбуслар; 2, 3, 16, 23, 28-трамвайларнинг «Дўстлик» бекати).

«ЛЕВЕНТУЛЬ» УСТАЛАРНИ ИШГА ТАКЛИФ ЭТАДИ

«ЛЕВЕНТУЛЬ» ТИКУВЧИЛИК ИШЛАБ ЧИҚАРИШ БИРЛАШМАСИГА ДОИМИЙ ИШГА

МАШИНАДА КАШТА ТИКУВЧИ УСТАЛАР ВА ТИКУВЧИ-МОТОРЧИЛАР КЕРАК!

Шуниси эътиборлики, бу ерда меҳнат қилувчи ходимлар фақат ишлаб чиқаришдагина эмас, балки уйга иш олиб, касаначилик шароитларида ишлашлари ҳам мумкин.

Уйда ишлаш — бу ўз вақтингиздан мақсадга мувофиқ фойдаланиш билан бирга, қўшимча даромад ҳамдир.

Меҳнат ҳақи — ишбай.

Қуйидаги манзилга мурожаат қилинсин: Тошкент шаҳри, Чилонзор даҳаси, 7-мавзе, 45 «а» уй (3-қават, чап томондаги зинапоядан чиқилади), 9-туғруқхона қаршисида.

Транспорт: 34-автобус; 6, 12-троллейбусларнинг «Тошсовет 50 йиллиги номли кинотеатр» бекати.

«Левентуль» тикувчилик ишлаб чиқариш бирлашмаси.
«Союзреклама» акционерлик жамиятининг Сарбон Ўзбекистон реклама агентлиги.

Ушбу юқоридаги суратда Шарқий Африкадан келтирилган 12 сантиметрли ғаройиб чаён Швейцарияда ўтказилган заҳарли ўргимчаклар кўргазмасига қўйилган экспонатларнинг бири, холос.

* * *

Маълум бўлишича ўзаро куч синашишда, фақат буқаларгина ягона эмас экан, Швейцарияда Альп сигирлари жанги энг севимли томошалардан бири ҳисобланади.

СУРАТДА: «Сигирлар маликаси» номига даъвогарлар.

Кейстон — ТАСС суратлари.

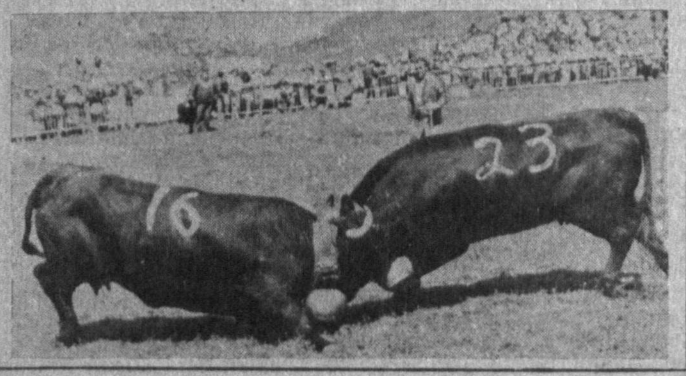

«01» хизмати огоҳлантиради

ЎТ БАЛОСИДАН САҚЛАНИНГ

ХАЛҚИМИЗДА учта балодан асрасин, деб бежиз айтилмаган. Улардан бири, бу — «ўт балосидир», яъни ёнғин. Ҳақиқатан ҳам битта ёнғин туфайли бутун умр мобайнида пешона тери билан қад кўтарган иморат, йиллаб йиғилган уй-рўзғор буюмлари ва оила уст-бош кийимлари бир неча дақиқада куйиб кул бўлса, Айниқса, ҳозирги халқимиз учун қийин дамларда, яъни истеъмол молларининг савдода йўқлиги, талон системаси, нарх-навонинг ошиб бориши жараёнида хонадонлардаги бўлиб ўтаётган ёнғинлар уй эгалари учун жуда катта зарар етказмоқда.

Ёнғин бўлиб ўтган хонадон эгалари билан бўлган суҳбатларда, одамни ҳайратга соладиган вазият кўпинча қайтарилади. Уй эгаларининг кўпчилиги ёнғин чиқишига ўзларини айбдор деб билишмайди, қўшниларидан гумонсирашади, айбни ўзгаларга тўнкашади, ўт ўчирувчилар ҳаракатидан норози бўлишади. Лекин шуни эсда тутиш керакки, хонадоннинг ёнғин хавфсизлиги — уй эгасининг қўлидадир.

Шу йилнинг ўтган 10 ойи ичида шаҳримиздаги хонадонларда 1261 ёнғин бўлиб, уй эгалари 1609288 сўмлик моддий зарар кўришди. Энг ачинарлиси, бу ёнғинлар 24 нафар одамнинг умрини олиб кетган, уларнинг ичида 5 нафари ёш болалардир.

Ёнғинларнинг асосий сабабларидан бири — алангадан эҳтиётсизлик натижасидир. Мисолларга мурожаат қилайлик. Шу йилнинг иккинчи январида Октябрь райони, Уйғур кўчасидаги Оқсой тор кўчасида жойлашган 18-уйда бўлиб ўтган ёнғин натижасида уй-рўзғор буюмлари ёниб кетган, уй эгаси, нафақахўр Д. Қаҳҳоров қаттиқ куйиш натижасида ҳалок бўлган. Ўн биринчи январда эса Ленин райони, Ивлев кўчасининг 91-уйида истиқомат қилувчи Т. Карасева хонадонида ёнғин содир бўлиб, уйнинг шифти зарарланган, уй-рўзғор буюмлари ёниб кетган. Карасеванинг ўзи эса ёнғин вақтида газлардан заҳарланиб касалхонага тушган. Киров райони, Юнусобод даҳаси, 7-мавзе, 38-а уй, 40-хонадонда истиқомат қилувчи С. Самсонов содир бўлган ёнғин натижасида 60—70 фоиз оғир куйиш тан жароҳатлари олиб касалхонага тушган, хонадондаги уй-рўзғор буюмлари ёниб кетган.

Шунингдек, газ, кўмир-ўтин билан ёқиладиган печка бошқа иситиш воситаларининг тутун мўрилари носозлиги ва нотўғри қурилганлиги туфайли, ёнғин ҳоллари кўп учраб туради. Шу сабаблардан содир бўлган баъзи ёнғинларни кўриб чиқамиз. Шу йил 1 январда Акмал Икромов райони, Чевар кўчасида жойлашган 48-уйда ёнғин содир бўлиб, уй томи зарарланган, хонадон ичидаги уй-рўзғор буюмлари ёниб кетган. Бунақанги ҳоллар Киров райони, 22-партсъезд кўчаси, 48- уйда, Октябрь райони Соипхўжаев кўчаси, 1-уйда, шу районнинг Махтумқули, 7-тор кўчаси, 147-уйда, Киров райони София кўчаси, 148-а уйда, Ленин райони Октябрятлар кўчасида жойлашган 17-уйларда ҳам содир бўлган.

Хонадонларда содир бўлаётган ёнғинларнинг яна бир сабаби, бу — иситгич электр асбоб ва ускуналаридан фойдаланиш жараёнида ёнғин хавфсизлигига риоя қилмасликдандир. Масалан. шу сабаб туфайли Собир Раҳимов райони Тошмуҳамедов 2-тор кўчасида жойлашган 22-уй хонадонида ёнғин содир бўлиб, уй-рўзғор буюмлари ёниб кетган. Уй эгаси А. Абдуҳамидовнинг 2 ёшли қизи Феруза қўл, оёқ ва юзи куйиш жароҳатини олиб, касалхонага тушган. Куйбишев райони, Яланғоч мавзеси, 66-уй, 14-хонадонда ҳам ёнғин натижасида уй-рўзғор буюмлари ёниб кетган, уй бекаси Ф. Лазаренко тутун газларидан заҳарланиб касалхонага тушган. Октябрь райони, Уйғур кўчаси, 292-уйда яшовчи нафақахўр З. Маҳамаджонова ҳам ёнғин туфайли катта моддий зарар кўрган. Бу кишининг уй-рўзғор буюмлари ҳамда уйнинг 100 квадрат метр томи ёниб кетган.

Қанчалик ачинарли бўлмасин, юқоридаги каби мисолларни жуда кўплаб келтириш мумкин. Кўриб турибсизки, биз катталарнинг лоқайдлигимиз, эътиборсизлигимиз ва оддий ёнғин хавфсизлик қоидаларига ҳам риоя қилмаслигимиз қанчадан-қанча моддий ва маънавий йўқотишларга олиб келади.

Хонадонлардаги ёнғиннинг олдини олиш учун ёнғин хавфсизлиги қоидаларидан айримларини яна бир бор эслатиб ўтмоқчимиз. Уйингизга печка ва бошқа иситиш воситаларини ўрнатмоқчи бўлсангиз, албатта район ёнғиндан сақлаш кўнгилли жамияти ходимларини таклиф этинг. Ҳеч қачон мўриси носоз (ёриқлари бўлса, қоракуяси тозаланмаган бўлса ёки мўри билан шифтнинг ёнувчи қурилиш воситалари орасидаги масофа 38 сантиметрдан кам бўлса) печкалар ва бошқа таъмиртала б иситгич воситалардан фойдаланманг. Уларнинг узоқ вақт ёниб, қизиб кетишига йўл қўйманг, қаровсиз қолдирманг, ёнувчи уй-рўзғор буюмларини уларга тақаб қўйманг. Шунингдек, ёш болаларга печка ва бошқа иситгич воситаларини ёқишни буюрманг. Электр иситгич асбоблари, шағам, керосин чироқ ва бошқа ёнувчи ёқилғида ишлайдиган асбоблардан фойдаланиш жараёнида уларни мутлақо қаровсиз ёки ёш болалар ихтиёрида қолдирманг. Хонадонингизда электр-ҳисоблаш ускунасида қўлда ясалган ностандарт сақлангичлардан ва вақтинча ўтказилган электр симларидан фойдаланманг. Иморат, ўтин-кўмир, хашак-сомон ва ёнувчи ёқилғилар яқинида чиқинди ва хазонларни ёқманг. Ўчирилмаган кулни ахлатхона ва бошқа ёқларга тўкманг. Болаларни гугурт ва аланга билан ўйнашларига йўл қўйманг.

Олимжон ҲАЙДАРОВ,
Тошкент шаҳар ўт ўчириш бошқармасининг давлат ёнғиндан сақлаш назорати бўлимининг муҳандиси.

Муҳаррир ўринбосари
С. Б. ЁҚУБОВ.

ТИЖОРАТ ЖАБАРЛАРИ ВА ЭЪЛОНЛАР

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ МАДАНИЯТ ВАЗИРЛИГИ

В. И. ЛЕНИН НОМИДАГИ ХАЛҚЛАР ДЎСТЛИГИ САРОЙИДА

28 ноябрь соат 19.00 да

Қўшиқларим сенга Ўзбекистоним!

ЎЗБЕКИСТОН ХАЛҚ АРТИСТИ
ОРТИҚ ОТАЖОНОВ

КОНЦЕРТИ

ҚАТНАШАДИЛАР:

IV Жаҳон ёшлар фестивалининг совриндори
ОТАМУРОД ҲОЖИЕВ

Рақсларда Ўзбек Давлат филармонияси раққосаси
НИГОРА ЖУМАНИЁЗОВА

Концерт дастурини — МАМАСОЛИ ҲОЛМАТОВ олиб боради.

Чипталар Сарой кассаларида соат 11.00 дан сотилади.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ МАДАНИЯТ ВАЗИРЛИГИ
ЎЗБЕКИСТОН ДАВЛАТ ЭСТРАДАСИНИНГ КОНЦЕРТ-ГАСТРОЛЬ БИРЛАШМАСИ

В. И. ЛЕНИН НОМЛИ ХАЛҚЛАР ДЎСТЛИГИ САРОЙИДА

29 НОЯБРЬ СОАТ 19.00, 30 НОЯБРЬ СОАТ 15.00 ВА 19.00, 1 ДЕКАБРЬ СОАТ 15.00 ВА 19.00 ДА

ЯНГИ ПРОГРАММА

«О–Б»

(ОБИД — БОТИР)
ТВ КЎРСАТАДИ

ТОМОШАДА ҚАТНАШАДИЛАР:
Обид АСОМОВ, Ботир МУҲАММАДХЎЖАЕВ, Соҳиб МАМАСОЛИЕВ ва бошқалар.

Чипталар соат 11.00 дан сотилади.

Ўзбекистон Республикаси Маданият вазирлиги
«ЎЗБЕКИСТОН ЮЛДУЗЛАРИ» маркази

«ЮБИЛЕЙ» СПОРТ САРОЙИДА

23, 24 ноябрь соат 15.00 ва 18.00 да

«ТЕМУРЛАНГ» РЕП—РЕГИ БЛЮЗ»

Янги 4-альбоми
қуйидаги таркибдаги

«БОЛАЛАР»

ДИСКО ШОУ ПОП-ГУРУҲИНИ ЭЪТИБОРИНГИЗГА ҲАВОЛА ҚИЛАДИ

Тоҳир СОДИҚОВ соло вокал
Баҳодир ПУЛАТОВ соло гитара
ТОИР ОДИЛОВ бас гитара
Рустам ЗОҲИДОВ зарбали асбоблар
ҲУСАН СОДИҚОВ клавишлар
Гуруҳ режиссёри — ШАРАФ ДАМИНОВ
Бадиий раҳбар — Ҳусан СОДИҚОВ.

Чипталар «Юбилей» спорт саройи кассаларида ва метронинг «Пахтакор», «Октябрь инқилоби», «М. Горький» бекатларида сотилади.

Телефонлар: 45-85-68, 46-03-12, 46-70-31.

Ўзбекистон нефть маҳсулотлари таъминоти давлат қўмитасининг

«ТОШКЕНТ НЕФТЬ МАҲСУЛОТЛАРИ ТУШИРИШ, ОРТИШ ВА ТАҚСИМЛАШ КОРХОНАСИ»

ҚАЙТА ТИКЛАНДИ:

Манзилгоҳимиз: 702855, Тошкент вилояти, Чиноз ноҳияси, Пахта қишлоғи.
Ҳисоб рақами: 000526301 Чиноз Агросаноатбанки.

Декабрда—қисқа таътил!

УЗУНДАН УЗОҚ МЕҲНАТ ЙИЛИ НИҲОЯСИДА АТИГИ 5 КУНЛИК ҚИСҚАГИНА ТАЪТИЛ ОЛСАНГИЗ, АНЧА ЎЗИНГИЗГА КЕЛИБ ОЛАСИЗ!

Ҳақиқий рус қишининг нималигини биласизми? Албатта, «Мовий осмон остида ажойиб гиламдек ястаниб ётган оппоқ қор оғушида» дам олишнинг ўзига яраша гашти бор. Шундай эмасми?

Барча қулайликлардан фойдаланиб дам олмоқчи экансиз, албатта Дагомис хаёлингизга келади. Ажойиб ва шинам бинолар, денгиз тўлқинларининг аллаловчи шовқини...

ДЕКАБРДА ЯНА ҚАЕРГА БОРИШ МУМКИН?

ҚУЙИДА «ТОШКЕНТ САЙЁҲ» ТОШКЕНТ САЁҲАТ ИШЛАБ ЧИҚАРИШ БИРЛАШМАСИ ЭЪТИБОРИНГИЗГА ҲАВОЛА ЭТАЁТГАН ҲАВО ЙЎНАЛИШЛАРИ РЎЙХАТИ БИЛАН ТАНИШАСИЗ:

ЮРМАЛА, 19—23 декабрь кунлари, йўлланма баҳоси — 645 сўм.

ЛИЕПАЯ, 2—6 декабрь кунлари, йўлланма баҳоси — 469 сўм.

МОСКВА, 1—5 декабрь кунлари, йўлланма баҳоси — 488 сўм.

МОСКВА, 22—26 декабрь кунлари, йўлланма баҳоси — 488 сўм.

МОСКВА, 25—30 декабрь кунлари, йўлланма баҳоси — 488 сўм.

КИЕВ (Бердичев), 11—15 декабрь кунлари, йўлланма баҳоси — 522 сўм.

ОДЕССА, 23—27 декабрь кунлари, йўлланма баҳоси — 425 сўм.

ЕРЕВАН, 13—17 декабрь кунлари, йўлланма баҳоси — 436 сўм.

КИЕВ, 8—12 декабрь кунлари, йўлланма баҳоси — 419 сўм.

ВИЛЬНЮС, 24—28 декабрь кунлари, йўлланма баҳоси — 440 сўм.

САНКТ-ПЕТЕРБУРГ, 22—27 декабрь кунлари, йўлланма баҳоси — 507 сўм.

САНКТ-ПЕТЕРБУРГ, 23—27 декабрь кунлари, йўлланма баҳоси — 427 сўм.

САНКТ-ПЕТЕРБУРГ, «Ладога» меҳмонхонаси, 26—30 декабрь кунлари, йўлланма баҳоси — 599 сўм.

САНКТ-ПЕТЕРБУРГ, «Дружба» меҳмонхонаси, 28 декабрь — 1 январь кунлари, йўлланма баҳоси — 526 сўм.

МОСКВА, — «Восток» меҳмонхонаси, 29 декабрь — 2 январь кунлари, йўлланма баҳоси — 414 сўм.

МОСКВА, «Восток» меҳмонхонаси, 6—10 декабрь кунлари, йўлланма баҳоси — 414 сўм.

МОСКВА, «Восток» меҳмонхонаси, 13—17 декабрь кунлари, йўлланма баҳоси — 414 сўм.

МОСКВА, «Восток» меҳмонхонаси, 20—24 декабрь кунлари, йўлланма баҳоси — 414 сўм.

МИНСК, «Юность» сайёҳлар меҳмонхонаси, 20—24 декабрь кунлари, йўлланма баҳоси — 392 сўм.

МОСКВА, 29 декабрь — 2 январь кунлари, йўлланма баҳоси — 414 сўм.

МОСКВА, 30 декабрь — 3 январь кунлари, йўлланма баҳоси — 414 сўм.

МИНСК, 2—6 декабрь кунлари, йўлланма баҳоси — 410 сўм.

ОЛМАОТА, 6—8 декабрь кунлари, йўлланма баҳоси — 240 сўм.

САНКТ-ПЕТЕРБУРГ, 9—13 декабрь кунлари, йўлланма баҳоси — 489 сўм.

ОЛМАОТА, 13—15 декабрь кунлари, йўлланма баҳоси — 240 сўм.

ДАГОМИС, 1—6 декабрь кунлари, йўлланма баҳоси — 1050 сўм.

ДАГОМИС, 6—11 декабрь кунлари, йўлланма баҳоси — 1050 сўм.

ДАГОМИС, 16—21 декабрь кунлари, йўлланма баҳоси — 1050 сўм.

ДАГОМИС, 21—25 декабрь кунлари, йўлланма баҳоси — 1050 сўм.

ДАГОМИС, 28 декабрь — 1 январь кунлари, йўлланма баҳоси — 1050 сўм.

ОЛМАОТА, 20—22 декабрь кунлари, йўлланма баҳоси — 240 сўм.

ОЛМАОТА, 27—29 декабрь кунлари, йўлланма баҳоси — 240 сўм.

БИР НЕЧА САЁҲАТ ЙЎНАЛИШЛАРИ ДЕКАБРГА ВА ЯНВАРЬ ОЙИНИНГ БОШЛАРИГА ТЎҒРИ КЕЛАЁТГАНЛИГИНИ ПАЙҚАГАНДИРСИЗ, АЛБАТТА? ҲЕЧҚИСИ ЙЎҚ, ЯНГИ ЙИЛНИ МОСКВА, САНКТ-ПЕТЕРБУРГ ЁКИ ДАГОМИСДА КУТИБ ОЛАВЕРАСИЗ!

ДАМ ОЛИШИНГИЗ КЎНГИЛЛИ ЎТСИН!

Ҳар икки томонга (самолётда боришга-келишга) йўлкира, овқатланиш, яшаш, экскурсия хизмати ҳақи йўлланма баҳосига киради.

Манзилгоҳимиз: Тошкент шаҳри, Навоий кўчаси, 69-а уй, метронинг «Пахтакор» бекати.

Телефонлар: 44-11-92, 44-11-97, 44-00-77.

«ТОШКЕНТ САЙЁҲ» ТОШКЕНТ ШАҲАР САЁҲАТ ИШЛАБ ЧИҚАРИШ БИРЛАШМАСИ.

«СОЮЗРЕКЛАМА» акционерлик жамиятининг «САРБОН» Ўзбекистон реклама агентлиги.

ИСТЕЪМОЛ БОЗОРИНИ БАРҚАРОРЛАШТИРИШ САВДОНИ ТАРТИБГА КЕЛТИРИШДАН БОШЛАНАДИ. ҲОЗИРГИ ВАҚТДА БУНИНГ БИРИНЧИ ЎРИНДАГИ МУҲИМ МАСАЛА ЭКАНЛИГИНИ ҲАММАМИЗ ЯХШИ БИЛАМИЗ!

Республика аҳолиси учун мумкин қадар кўпроқ маҳсулотларни сақлаб қолиш учун ва ҳар биримиз дўконга кирар эканмиз, энг зарур молларни харид қила олишимиз учун Тошкент шаҳар ижроия комитети «Аҳолига озиқ-овқат ва ноозиқ овқат маҳсулотларини сотишни барқарорлаштириш бўйича вақтинчалик чоралар тўғрисида» қарор қабул қилди.

Ҳурматли ўртоқлар! Молларни меъёрлаб бериш ва сотиш вақтинча фақат харидорнинг Ўзбекистон Республикаси ҳудудида истиқомат қилишини тасдиқловчи ҳужжатни кўрсатиши асосидагина амалга оширилади.

Тошкент шаҳар ижроия комитетининг
Савдо бош бошқармаси

«Союзреклама» акционерлик жамиятининг Ўзбекистон реклама агентлиги.

«УЛУҒБЕК ВА К» КИЧИК КОРХОНАСИНИНГ БРОКЕРЛИК ФИРМАСИ

«Ўзбекистон республикасидаги спорт, сайр-саёҳат ва дам олиш учун мўлжалланган молларни харид қилиш ва сотишга ихтисослашган ягона фирма бўлиб, у

барча манфаатдор ташкилотлар, корхоналар, кооперативлар ва қўшма корхоналарга ўзаро манфаатли шартларда брокерлик хизмати кўрсатилишини кафолатлайди.

Ўзингизнинг барча таклифларингизни қуйидаги манзилга жўнатишингизни сўраймиз: Тошкент шаҳри, 700000, Урицкий кўчаси, 9-уй.

Мулоқот телефонлари: 35-11-07, 35-02-96.

ТЕАТР

АЛИШЕР НАВОИЙ НОМИДАГИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА — **20/XI да — Бўрон, 21/XI да — Зебуннисо, 22/XI да — Тўмарис, 23/XI да — Чио-Чио-Сан, 24/XI да — Севилья сартароши (19.00).**

ҲАМЗА НОМИДАГИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — **20/XI да — Алишер Навоий, 20/XI да — — Тақдир эшиги, 22/XI да — Жар (18.00), 23/XI да — Унсиз фарёд, 24/XI да — Афандининг беш хотини (18.00).**

МУҚИМИЙ НОМИДАГИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУСИҚАЛИ ТЕАТРИДА — **20/XI да — Ака-ука совчилар, 21/XI да — Куёвлар конкурси, 22/XI да — Анқовлар чайқови, 23/XI да — Куёвлар конкурси, 24/XI да — Гул ва Наврўз.**

АБРОР ҲИДОЯТОВ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ ДРАМА ТЕАТРИДА — **20/XI да — Гўзаллар ва миршаблар (18.30), 21/XI да — Қопқон (18.30), 23/XI да — Тақдир эшиги, 22/XI да Алдагани хотин яхши (18.30).**

КИНО

20 НОЯБРЬ

Алишер Навоий номидаги Санъат саройида — «ҚАСОС ЎТИ» (17.00, 20.00, ўзбек тилида). «МЕНГА ИШОН, СЕВГИМ» (19.00, кичик зал).

Тошсовет — «ОКЕАН» (18.30, 21.00).

Ёшлик — «КАТАЛА» (жуфт соатларда).

Дўстлик — «КАТАЛА» (ҳар соатда).

Лисунов номли — «НЬЮ-ЙОРК, ЭРТА СОАТ 4.00» (жуфт соатларда).

Москва — «ЭРАМИЗДАН МИЛЛИОН ЙИЛ ИЛГАРИ» (тоқ соатларда, 20.40).

Фурқат — «ЧЕКИНМА, ТАСЛИМ БЎЛМА!» (тоқ соатларда, 20.45).

21 НОЯБРЬ

Алишер Навоий номли Санъат саройида — «ҚАСОС ЎТИ» (11.00, 14.00, 17.00, 20.00, ўзбек тилида). «МЕНГА ИШОН, СЕВГИМ» (10.00, 13.00, 16.00, 19.00 кичик зал).

Тошсовет — «ОКЕАН» (11.00, 13.30, 16.00, 18.30, 21.00).

Ёшлик — «КАТАЛА» (жуфт соатларда).

Дўстлик — «КАТАЛА» (ҳар соатда).

Лисунов номли — «НЬЮ-ЙОРК, ЭРТА СОАТ 4.00» (жуфт соатларда).

Москва — «ЭРАМИЗДАН МИЛЛИОН ЙИЛ ИЛГАРИ» (тоқ соатларда, 20.40).

Фурқат — «ЧЕКИНМА, ТАСЛИМ БЎЛМА!» (тоқ соатларда, 20.45).

«Мева-сабзавот» ассоциацияси маъмурияти, шу ассоциацияга қарашли 15-дўкон мудири **Акрамжон Атҳамович УБАЙДУЛЛАЕВнинг** вафот этганлигини чуқур қайғу билан билдириб, марҳумнинг оила аъзоларига таъзия изҳор қилади.

«Мева-сабзавот» ассоциацияси маъмурияти, ассоциация раиси муовини А. А. Абдурашидовга синглиси **Мақсудахон Абдусамадовна АБДУРАШИДОВАнинг** вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

МУАССИСЛАР: Халқ депутатлари Тошкент шаҳар Кенгаши ва «Тошкент оқшоми» журналистларининг жамоаси

Тошкент оқшоми

МАНЗИЛГОҲИМИЗ: 700000, ГСП, Тошкент, Ленинград кўчаси, 32-уй.

Шанба ва якшанбадан ташқари ҳар куни ўзбек тилида чиқади.

ТЕЛЕФОНЛАР: қабулхона — 32-53-76, хатлар — 33-29-70, 32-53-79; жамоатчилик қабулхонаси — 32-55-83.

Эълонлар ва тижорат хабарларини Ўзбекистон Республикаси «Шарқ» нашриёт-матбаачилик концерни эълонлар бўлими тайёрлаган. Маълумотлар ва эътирозлар учун телефон: 33-81-42.

Ўзбекистон Республикаси «Шарқ» нашриёт-матбаачилик концерни. 700000, ГСП, Тошкент, «Правда» рўзномаси кўчаси, 41.

78.478 нусхада чоп этилади. Нашр кўрсаткичи 64696. Буюртма 6283. Босмага бериш вақти 11.30. Босмага берилди 11.40. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10